Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тинай 1921 оной ...бриин 21-нээ гарана | № 34 (14056) | 1973 оной февралиин 9, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...ҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ АМЖАЛТА ТҮГЭС ДАБШАЛТА

РСФСР-эй арадай ажахые 1972 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

...С-эй XXIV съездын ...зэринүүдые бодото ...бэелүүлэн, СССР-эй ...гдаһаар 50 жэлэй ...рэтэй солотойгоор үг- ...түлөө социалис мүры- ...гэнөөр дэлгэрүүлжэ, ... Федерациин ажал- ...үсэбтэ табан жэлэй ...хи жэлдэ экономико ... культураяа, сааша- ...үгжөөгөө, арадай бай- ...ам һайжаруулаа гээд ...Р-эй Министрнүүдэй ...й дэргэдэхи Цент- ... статистическэ упраб- ... мэдээсэл дотор хэ- ...

...ышленна үйлэдбэ- ...үгжэлтэ, 1971 оной- ...сасуулхада, 6,3 про- ...р дээшэлһэн байна. ... ажахыда техническэ ...тэ хангадаг һалбари- ...үри хурдан түргөөр ... Ажалай бүтээсэ 5,2 ...тээр ургаһан байна. ... олзо 8 процентээр ...ээ.

...ублика бүхы дээрээ, ...ито республикануу- ...хизаарнуудай ба об- ...удай олонхид про- ...нна продукци худал- ... жэлэйнгээ түсэбые ...һэн байна.

... онойхитой сасуулха- ...мышленностиин за- ...абаринуудта продук- ...лэдбэрилгэ нимээр ...ээ: электроэнергетикэ ...роцентээр, түлишын ...ленность—6 процен- ...ара ба үнгэтэ метал-лурги—7 процентээр, химическэ ба нефтехимическэ промышленность—9 процентээр, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 11 процентээр, ой модо болбосоруулгын ба целлюлоз-саарһанай промышленность—5 процентээр, барилгын материалнуудай промышленность—7 процентээр, хүнгэн промышленность—2 процентээр, эдеэ хоолой промышленна продукци үйлэдбэрилгэеэ 3 процентээр ехэдхээ. Соёлой-ажаһуудалай эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 10 процентээр дээшэлээ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгын 80 гаран процентнь, национальна олзо доходой ургалтын дүрбэнэй гурбан хубинь түйлагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта, промышленностиин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд дайралдаһаар. Арадай ажахын зарим һалбаринууд, автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнууд продукци үйлэдбэрилгэ хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй. Продукци худалдаха, шэнэ техникэ хүгжөөхэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ даабаринуудаа зарим предприятинууд дүүргэжэ шадаагүй.

1972 ондо үбэлэй сагай хүйтэн шэмэрүүн, саһагүй байһан, зундаа ган гасуур болоһон дээрэһээнь олохон республикануудай районуудтахи орооһо таряанай ба бусад ургамалнуудай ургаса хангалтагүй байһан юм. Үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахын зарим ургамалнуудые хуряажа, гүрэндэ худалдалга хороһон байна гээд РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор саашадаа хэлэгдэнэ.

Парти, правительствын бэелүүлһэн хэмжээнүүдэй, хүдөөгэй ажалшадай эмхид хэл һайнтай, шэн габьяатай байһанай, газар таряалан элдүүрилгэеэ һайжаруулһанай, промышленностиин ба хото городуудай хүн зоной зүгһөө хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэһэнэй ашаар таарамжагүй сагай уларилай хойшолонтууд зайсуулагдаһан байна.

Орооһо таряанай бүхыдөө абтаһаниинь 91,4 миллион тонно болоо. Сибириин, Ураалай районуудта үндэр баян ургаса ургуулагдажа, 39,5 миллион тонно орооһон хуряагдаа. Энэнь, 1971 онойхидо орходоо, 9 процентээр ехэ бшуу. Алтайн хизаарай, Омско, Новосибирскэ, Курганска, Тюменскэ ба бусад областьнуудай колхоз, совхозууд орон доторoo орооһо таряа хуряалгада ехэ туһа нэмэри хээ.

29,5 миллион тонно орооһон, 14,4 миллион тонно саахарай свекло, 4,4 миллион тонно хартаабха, 4,2 миллион тонно овощ, 1,6 миллион тонно наран сэсэгэй үрэһэн гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури нилээд хүгжөөгдөө. 1972 ондо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэн түрэ ба колхозууд 11,8 миллиард түхэриг гаргашалаа. Энэнь, 1971 онойхитой сасуулхада, 8 процентээр ехэ.

152 мянган трактор (тэдэнэй дунда 73 мянган хахалалгын), ашаанай ба тусхай түхеэрэлгэтэй 97 мянган автомобиль, таряа хуряадаг 57 мянган комбайн үнгэрһэн жэлдэ хүдөө ажахыда ябуулагдаа. Россиин Федерациин хүдөө ажахы 23 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 427 мянган тонно тэжээлэй фосфат абаа. Урда жэлэйхитэй сасуулхада, минеральна үтэгжүүлгэнүүд — 2 миллион тонноор, тэжээлэй фосфадаар хангалга 178 мянган тонноор ехэ болоһон байна.

1972 ондо бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 2,8 триллион тонно-километр болоо: 1971 онойхитой сасуулхада, 5 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Хэлхеэ-холбооной предприятинуудай (почтын, телеграфай, телефоной, радиогой) продукциин ниитэ хэмжээн 7 процентээр нэмэбэшье, гүрэнэй түсэб дүүргэг дээгүй.

Дүн хамтадаа 51 миллиард шахуу түхэригэй гэхэ гү, али 1971 онойхитой сасуулхада, 4 процентээр ехэ гол фонднууд РСФСР-эй арадай ажахыда ашаглалгада оруулагдаа.

56,3 миллиард түхэриг капитальна хүдэлмэридэ гаргашалагдаһан байна. Тэдэнэй дунда гүрэнэй зүгһөө 50,5 миллиард түхэриг гаргашалагдаа. 1971 онойхитой жэшэхэдэ, капитальна хүдэлмэридэ гаргашалгын хэмжээн 7 процентээр дээшэлһэн байна.

Барилга-хабсаралгын эмхинүүдые түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. 1972 ондо 254 трест, байшан гэр баридаг комбинат ба бусад эмхинүүд шэнэ гуримаар ажаллаба. Ажахыгаа шэнээр эрхилдэг болоһон подрядна эмхинүүд барилга-хабсаралгын хүдэлмэриингөө түсэб, мүн ашаг олзо олохо түсэбөө дүүргэһэн байна. 1971 онойхитой жэшэхэдэ, барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 5,3 процентээр ургаа. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэн хямдараа. Подрядна барилга-хабсаралгын эмхинүүд, 1971 онойхидо орходоо, 13 процентээр ехэ олзо абаһан байха юм.

Жэлэй турша соо арадай ажахыда ажаллаһан хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай тоо 57 миллиондо хүрэһэн гэхэ гү, али 2,3 процентээр нэмэһэн байна.

Экономико хүгжөөлгын үндэһөөр арадай байдал һайжараа, соёл культурын хэмжээн дээшэлээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дундуур зэргын салин хүлһэн 135,4 түхэриг болоо гэхэ гү, али 3,8 процентээр нэмээ. Ниитын эрилтэнүүдэй жасаһаа абтадаг нэмэлтэ түлбэри, хүнгэлэлтэнүүдые хараада абахадэ, эдэнэй салин хүлһэн 181,4 түхэриг болоһон байна. Колхозникуудай ажалай түлбэри жэл соо 5 процентээр ургаа. Ниитын эрилтэнүүдэй жасаһаа абтадаг нэмэлтэ түлбэри, хүнгэлэлтэнүүд жэлэй турша соо 6 процентээр ехэ болоһон гэхэ гү, али 43 миллиард тухай түхэриг болоо. Хүн бүхэндэ хүртэсые абажа харахада, олзо доход, 1971 онойхитой сасуулхада, 3,7 процентээр дээшэлһэн байна.

1972 ондо байрын ба соёлой-ажаһуудалай барилга үргэн далайсатайгаар хэгдээ гээд РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Даб дээрэ абтаһан баримтануудай ёһоор, 58,7 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 1,3 миллион квартира, үмсын гэр ашаглалгада тушаагдаа. Арадай гэгээрэл, эрдэм наука, соёл культура ехээр хүгжэһэн байна.

1973 оной январиин 1-дэ РСФСР-эй хүн зоной тоо 132,2 миллиондо хүрэһэн байха юм.

(ТАСС).

СОВЕТ ГРАЖДАН АВИАЦИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Борис БУГАЕВ,
СССР-эй граждан авиациин министр

Аэрофлодой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ хугасаа соо ехэ амжалта, илалтанууд түйлагдаа. Ойн үдэр ажалай дүнгүүд согсологдожо, саашадаа бэелүүлэгдэхэ түсэбүүд хараалагдажа байна.

Аэрофлодой түүхэ 1923 оной февралиин 9-һөө эхитэй юм. ССР Союзай правительство «Граждан авиациин саг үргэлжын совет» энэ үдэр байгуулаа һэн. Совет авиациин тогтолго Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленинэй нэрэтэй таһалгаряагүй холбоотой. В. И. Ленинэй гар табиһан, авиациин асуудалнуудта хабаатай 200 гаран документ архивуудта хадагалагдажа байдаг.

Совет арад хэды хүшэр байдалтай байбашье, авиаци хүгжөөхэ мүнгэ зөөри олоһон байгаа. Агаарай лининүүд, эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд, конструкторска бюронууд орон доторнай нээгдээ һэн.

Совет авиациин научна, үйлэдбэриин түрүү бааза богонихон болзор соо байгуулагдаһан юм. Совет конструкторнууд һайн, шэнэ түхэлэй самолёдуудые, двигательнүүдые бүтээһэн байна. Аэрофлот 1935 онһоо хойшо Эсэгэ оронойнгоо самолёдуудые бүтээн гаргажа захалаа һэн.

Дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ СССР-эй граждан авиаци арадай ажахын ехэ һалбари болоһон байгаа. Заһабарилга хэдэг ехэ заводууд, барилгын ба проектнэ эмхинүүд, эрдэм-шэнжэлгын институдууд байгуулагдаа.

1941 оной июньдэ фашис Германиин хархис муухайгаар СССР-тэ добтолон ороходонь, совет арадай амгалан ажал эбдэгдээ бэлэй. Аэрофлодой лётчигууд дайнай жэлнүүдтэ 2,5 миллион шархатаһан хүниие, десантнигуудые, тагнуулшадые зөөһэн, сэрэгэй 300 мянган тонно ашаа шэрэһэн байха.

Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ граждан авиаци бүри хурдан түргэнөөр хүгжөө. Дүшөөд онуудай һүүлээр, 50-яад онуудай эхеэр совет авиационно промышленность «ИЛ-12», «ИЛ-14», «АН-2», «ЯК-12» түхэлэй поршеньтой шэнэ самолёдуудые бүтээн гаргадаг болоһон. Аэрофлодой пассажирска түрүүшын реактивна самолёт — «ТУ-104» 1956 ондо агаарай замда гараа һэн. Советскэ Союз энэ машинаар агаарай транспортдахи реактивна техникын шэнэ үеые нээһэн юм.

«ТУ-104» түхэлэй реактивна самолёдой ниидэжэ эхилхэдэнь, агаарай транспорт бүри түргөөр хүгжэбэ. 1955 ондо 2,5 миллион пассажирые зөөһэн байбал, 1960 ондо 16 миллион хүниие зөөдэг болоһон байгаабди.

«ТУ-104» түхэлэй самолёдой һүүлээр «ИЛ-18», «АН-10», «ТУ-114», «ТУ-124», «АН-24» түхэлэй агаарай шэнэ онгосонууд огторгойн уудамые эсхэн ниидэжэ захалаа һэн. «ТУ-114» түхэлэй турбовинтовой самолёт һая болотор дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ самолёт тоотой байгаа. Тэрэнэй ашаар Хойто Америкэ, Куба, Инди хүрэтэр буунгүй ниидэхэ аргатай болоо һэмди.

Түсэбтэ наймадахи табан жэлэй үедэ шэнэ реактивна машинанууд бүтээгдээ. Түбхын түрүүндэ «ИЛ-62» түхэлэй самолёдые энэ талаар дурдажа болохо. Авиационно промышленность нютагай лининүүдтэ хэрэглэгдэхэ «ТУ-134», «ЯК-40» түхэлэй самолёдуудые, «МИ-6», «МИ-8», «МИ-10», «КА-26» түхэлэй вертолёдуудые бүтээгээ һэн. Мүнөө «ТУ-154» түхэлэй реактивна самолёт агаарай замда гаража байна.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ ехэ ашаа зөөхэ «ИЛ-76» түхэлэй самолёт, 350 хүнэй һууритай «ИЛ-86» түхэлэй аэробус бүтээн гаргагдаха. Абяанһаа түргөөр ниидэдэг «ТУ-144» түхэлэй пассажирска самолёдой агаарай замда гарахадань, граждан авиаци бүри түргөөр хүгжэхэ.

Шэнэ самолёдуудые бүтээлгэ Аэрофлодой техническэ дэбжэлтын зарим хубинь болоно. Ниидэлгын газарһаа эхилдэг байһаниинь хэндэшье мэдээжэ ааб даа. Тиимэһээ газартахи албанай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангаха шухала.

Аэрофлодой үйлэдбэриин ажахын ябуулгые залан хүтэлбэрилхын тула шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдодог болоо. Самолёдуудай ниидэлгэ, газарта буулгые залан хүтэлбэрилхэ хэрэг оньһон аргаар бэелүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ аэропортын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые хүнгэдхөө.

Пассажирнуудай хэрэглэмжэ хангалгада тоолон-тодорхойлгын техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. «Сирена-1» түхэлэй оньһон түхеэрэлгэ нёдондо Москвада, Агаарай зам харилсаанай түбэй агентствэдэ тодхогдоо һэн. Энэмнай оньһон аргаар билетүүдые худалдадаг, бронь табидаг. Москваһаа ниишэ тиишээ ошохоор зориһон хүнүүдтэ шухала мэдээнүүдые хэдэхэн секундын турша соо үгэдэг байна.

Граждан авиаци — арадай хүгжэнги, олон һалбаритай ажахы мүн. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэй турша соо Советскэ Союзай 160 миллион хүн агаарай транспортаар ябаһан байха юм.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам агаарай зам улам үргэдөө. Мүнөө 800 мянган километр утатай болоо.

Оронуудай хоорондо авиацяар ашаа зөөлгэ Аэрофлодой ажал ябуулгада ехэ һуури эзэлнэ. Совет самолёдууд Европын, Азиин, Африкын, Америкын, 63 орон худар ниидэдэг юм.

Оронуудай хоорондо авиацяар ашаа зөөлгэ, 1970 онойхитой сасуулбал, 1975 ондо 2,5—3 дахин үргэдэхэ. Баруун Европын, Африкын, Хойто ба Урда Америкын оронуудтай, Австралиин, Шэнэ Зеландиин хотонуудтай агаарай холбоон байгуулагдаха.

Совет арадай ажахыда авиаци үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Аэрофлот үдэр бүри хэдэн зуугаад мянган хүниие, хэдэн зуугаад тонно ашаа зөөнэ.

Хабарһаа намар орой болотор авиаторнууд хүдөө нютагуудта ажалладаг юм. Хүдөө ажахын авиаци гербицид сасажа, тарилгын бургаг үбһэ усадхадаг. 1972 ондо 83 миллион гектарай ургасада гербицид сасажа, бог үбһыень үгы хэһэн байгаа.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ 500 миллион шахуу пассажрирые, 11 миллион тонно ашаа зөөхэбди.

Советскэ Союз хүгжэнги авиацитай гүрэн гэжэ тоологдохо ёһоороо тоологдоно.

(АПН).

...гэрэгшэ жэлдэ XX партийн нэрэмжэтэ колхоз ... соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараһан КПСС-эй райкомой ... аймсоведэй гүйсэдкомой ... тугта хүртөө.

...нинэй орденто үнинэй ...шан Хандацу Жадамбаевна Цацаевае Сэлэнгын ... соо мэдэхэгүй хүн үсөөн ... Тэрэ түрэл колхоздоо ...шанаар хүдэлжэ эхил... 30 гаран жэл болоо. Хандацу Жадамбаевна жэл бүхэндэ ... амжалта түйладаг юм. ...гшэ жэлдэ нүхэр Цацаева ... үнеэн бүриһөө 3.818 ...грамм һү һаажа, колхоз ... түрүү һуури эзэлээ.

...РАГ ДЭЭРЭ: һаалишан ...Цацаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

НЁОДОНДОНОЙХИҺОО ДЭЭГҮҮР

Үглөөгүүр үбэлэй хүйтэн тооһорон уняартана. Тосхоной урда захада оршодог малай байра тээшэ зүрыһан хобхо саһан харгыгаар хүнүүдэй шуумгайгаар гэшхэлхэ харагдана. Энэ хадаа «Пригородный» совхозой Сотниковой фермын һаалишад ажалдаа яаража ябана гээшэ.

Уданшьгүй үглөөнэй һаалга эхилжэ, эндэ жэрылгэн табиһан томо бидонууд руу хөөһэтэй һайхан һүн эюулэгдэнэ. Стол дээрэ табяатай байһан данса соо бэшэгдэһэниие хараад үзэхэдэ, эндэхи һаалишад үдэртөө 700 килограмм һү һаадаг болонхой. Тэрэнь нёдондоной энэ үеынхиһөө 180 килограммаар ехэ болоно.

Сотниковой фермын коллектив эбтэй эмхитэйгээр ажаллана. Үнгэрһэн 1972 ондо һү һааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэә һэн. Тиихэдээ ойн баярай жэлдэ онсо һайнаар ажаллаһанай түлөө КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

В. ПЕТРОВ.

ЭРХИМҮҮД ШАЛГАРБА

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдэйнгөө мэргэжэл шадабарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал табидаг. Заводоймнай олохон хүдэлмэришэд экономическа һуралсалда үдэшэндөө ябажа, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлдэг. Токарьнуудай, слесарьнуудай, утаһа орёогшодой дунда конкурс үнгэргэгдэжэ, һайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэд элирүүлэгдэдэг. Тэдэнэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгодог заншалтайбди.

Һаяшаг токарьнуудай дунда конкурс үнгэргэгдэбэ. Энэ конкурсдо олон мэргэжэлтэд хабаадалсаһан байна. Кран бүтээдэг цехэй токарь Алексей Кривоносов богонихон саг соо эрхим шанартай деталь бүтээжэ, заводой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. Токарь Иван Рыжиков хоёрдохи, Станислав Малышев гурбадахи һууринуудые эзэлжэ хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Энэ конкурсдо хабаадалсаһан эгээл залуу токарь Виктор Никитин һайн шанартай деталь бүтээжэ, конкурс үнгэргэһэн комиссиин зүгһөө һайн сэгнэлтэ абаба. В. Никитиндэ гурбадахи разряд олгогдожо, үнэтэ бэлэг барюулагдаба. Энэ конкурсдо хабаадалсажа, түрүү һуури эзэлһэн токарьнууд байгша он соо үнгэргэгдэхэ республикын завод, фабрикануудай мэргэжэлтэдэй конкурсдо хабаадалсахань.

Н. ДЕМИН.

...ҮСЭБӨӨ ХАХАДЛАА

...дыхэн жэлэй саана ...гын ОПХ-да байгуулаг... лугомелиоративна оньсоруулагдамал отрядые ...рай үрэжэл һайжаруу...ад гэжэ нэршүүлһэн ...Юуб гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ үнинэй мелиоратор Богдановай хүтэлбэрилдэг тус звено ажахынгаа гол баялиг болохо сабшалан, таряалангай газар эрид һайжаруулжа, ургасыень горитой хоноор дээшэлүүлдэг болонхой.

Январиин янгинама хүйтэндэшье энэ багахан коллективэй механизаторнууд үрэжэл һайжаруулха ажалаа таһалдуулаагүй: сабшалан дээрэ 2.800 тонно наг шэбхэ зөөгөө. Гадна аяар 6 мянга шахуу тонно аргал шэбхэ хартаабхын, огородой полидо гаргажа тарааһан байна. Наг шэбхэ зөөлгэдэ тэргэтэй МТЗ түхэлэй 6 трактор, К-700 түхэлэй нэгэ томо трактор таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ.

Үнинэй дүүршэлтэй механизаторнууд Иннокентий Макин, Пётр Загузин гэгшэд шэбхэ зөөһэн тракторнуудта обоолоотой аргал онгилжо, тухагүй ашаад лэ ябуулха юм. Тиихэдэ тракториснууд Иван Бояркин, Константин Татарников, Василий, Алексей, Семён Овчинниковтан шэбхэ зөөхэ үдэрэй даабари холо үлүүлжэ, онсо шалгарна.

Һүүлэй мэдээгээр энэ отрядай гэшүүд бүхыдөө 30 мянган тонно шэбхэ зөөхэ, тарааха түсэбөө хахадлаад байнхай.

А. НАГАСЛАЕВ.

...ДОШОД ТҮРҮҮЛҺЭЭР

...эдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэ... даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зо... Хурамхаанай леспромхозой модошод урдаа ..., эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна. Эдэ...нварь һарынгаа даабариһаа гадуур 2 мянган ...етр модо бэлэдхэбэ.

...аанай даабари үлүүлэн дүүргэхын тула хү...ришэн бүхэн оролдоно. Бии байгаа арга бо...оньшудаа хүсэд хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ...нэ. Даабаряа дүүргэдэггүй хүн эндэ үгы ша...

...шээлхэдэ, Василий Петрович Парамоновой ... бригадын модошод халаанайнгаа даабари ...0 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ, түрүү ажа...үльгэр жэшээ харуулна. Эдэнэр юһэдэхи табан ...ой түрүүшын хоёр жэл соо 92 мян ган кубометр ... бэлэдхэжэ, үндэр бүтээсэ түйлаба. Байгша ... даабариһаа гадуур 14 мянган кубометр мо...бэлэдхэхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга ...д, Социалис ажалай герой Алексей Павлович ...ряшовые мүрысөөндэ уриба. Бригадын гэшүүд ...алис уялгын дүүргэлтые һара бүри шалгажа ...ха юм.

...урамхаанай леспром хозой хүдэлмэришэд ...гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхын тула ха... хүсэеэ элсүүлнэ.

И. ТЮРНЕВ.

ГРАМОТАНУУДЫЕ, МАРШАЛАЙ ОДОНУУДЫЕ БАРЮУЛБА

Совет сэрэгэй элитэ ехэ начальнигуудта сэрэгэй нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный февралиин 7-до Кремль соо барюулба.

Авиациин ахамад маршал П. С. Кутаховта — авиациин ахамад маршалай нэрэ зэргэ олгохо тухай грамота, авиациин маршал А. И. Покрышкинда — авиациин маршалай нэрэ зэргэ олгохо тухай грамота ба маршалай одо, инженернэ сэрэгүүдэй маршал В. К. Харченкада инженернэ сэрэгүүдэй маршалай нэрэ зэргэ олгохо тухай грамота ба маршалай одо барюулаа.

Ажал ябуулгыень үндэрөөр сэгнэжэ, сэрэгэй ехэ нэрэ зэргэ олгоһонойнь түлөө сэрэгэй начальнигууд КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ халуун баяр хүргэбэд.

Нүхэр Н. В. Подгорный маршалнуудые халуунаар амаршалаад, элүүр энхэ, зол жаргалтай һуухыень, социалис Эсэгэ оронойнгоо оборонно хүсэ шадал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень хүсэбэ.

(ТАСС).

ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАА ҺАЙНААР АШАГЛАХА

Уһанай ажахын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэроссин зүблөөн февралиин 7-до Москвада үнгэргэгдэжэ, газар таряалан мелиорацилгые саашадань түргэдхэхэ, уһалуурнии түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашаглаха тухай асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ газар уһалха, намагтай газар хатааха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильев зүблөө нээхэдээ тэмдэглэбэ.

РСФСР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр К. С. Корнев зүблөөн дээрэ элидхэл хээ.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ республикын уһанай ажахын организацинуудай коллективүүд колхоз, совхозуудай 700 мянга тухай гектар газар уһалха, намагтай газар хатааха, 1 миллион 300 мянган гектар талмайда культур-техническэ хүдэлмэри хэхэ байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Е. Е. Алексеевский зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Россин Федерацида, тодорхойлон хэлэхэдэ, Поволжидо, Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ үргэн ехэ талмай уһалагдаха, намагтай газар хатаагдаха ёһотой гээд тэмдэглэбэ. Эдэ районуудта мелиорацилга хэхын тула гүрэн 600 миллионһоо үлүү түхэриг һомолхо байна.

Республикын уһанай ажахын организацинуудай коллективүүдэй 1973 ондо абаһан социалис уялгануудые зүблөөндэ хабаадагшад һайшааба. Украинын мелиораторнуудые социалис мүрысөөндэ уриха шиидхэбэри абтаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЫН АВИАЦИОННО ПРЕДПРИЯТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-эй Аэрофлодой 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Анищенко Евгения Иннокентьевнае—Баргажанай аэропортын радиооператор.

Аносов Демид Демидовичые—авиазвеногой командир.

Буркин Антон Егоровичые—бортмеханик.

Казаченко Владимир Емельяновичые — авиационно предприятиин ахамад инженер.

Пономаренко Григорий Мифодьевичые — авиационно предприятиин хүтэлбэрилэгшэ.

Тарасов Сергей Мададаевичые—«АН-24» самолёдой командир.

Урманчеев Загид Хасановичые—автоколоннаын механик.

Хамахаев Михаил Степановичые—парткомой секретарь.

Чебыкина Анна Петровнае—ашаа зөөхэ таһагай диспетчер.

Черкасов Евгений Петровичые — «МИ-4» вертолёдой бортмеханик.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото. Соведүүдэй байшан.
1973 оной февралиин 7.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ЭЛИРУУЛБЭ

Үдын совхоз Хоринин аймагта томо ажахы юм. Жэл ерэхэ бүри материально-техническэ баазань бэхижэнэ. Ниитын малай тоо толгой олошорно, таряалан болон сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэдэнэ, шэнэ техникэ, машинанууд олоор абтаһа. Имагтал үнгэрһэн жэлдэ 1971 онойхитой сасуулбал, хонидой тоо 2.000 толгойгоор олошорһон байна.

Тиигэжэ хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэшье дээшэлнэ. Урзанда жэлэйхиһээ 35 процент ехэ орооһон, 11 процент ехэ мяхан нёдондо абтаһан байгаа.

Гэхэтэй хамта тус совхоздо таряан ажал, мал ажал хүгжөөлгэ мүнөө сагай эрилтэдэ үшөөл харюусанагүй. Хэдэн жэлэй туршада совхоз орооһо таряа, мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шаданагүй, продукциин үнэ сэн ехэ байһан зандаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ центнер һүнэй үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа 7 түхэриг 62 мүнгөөр ехэ байба, нооһо абалга 4 процентээр доошолбо. Ниитын мал жэл бүри тэжээлээр дуталдана.

Ажабайдалда тохёолдоһон иимэ дутагдалнууд коммунистнуудай һанаа зобооха ёһоороо зобооно. Хайшан гэбэл ажал хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулхаб, ажахыгаа түрүү зэргэдэ гаргахаб — энээн тухай ехэ хөөрэлдөөн һаяхан партийна суглаан дээрэ болоо.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд ба байгша ондо партийна организацин шиидхэхэ зорилгонууд түхай совхозой директор В. Ц. Цыренов айлдхаһан байна.

Элидхэлшэ болон үгэ халаһэн коммунистнууд гол анхаралаа сабшалан ба бэлшээри һайжаруулха, тэдэнине зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта тогтоо.

Коммунистнууд — зүгышэн Лебедев, Баруун Хасууртайн отделениие эрхилэгшэ Цырендоржиев, Үдын совхозрабкоопой түрүүлэгшэ Машанов болон бусад совхозой сабшалан дээгүүр урдадаг гол горхонуудые хааха, уһалагдадаг талмай ургадхахэ дурадхалнуудые оруулба.

Шүбэгын голдо мүнөөшье болотор ёһотой эзэн үгы, — гээд, хонинойфермын бригадир Данзандоржиев шүүмжэлбэ. Эндэхи сабшалан һайнаар харууһалаад, уһалаад, үтэгжүүлээд байбал, совхозойнгоо хэрэглэмжын хахадынь хангажа шадаха байгаабди. Теэд тиимэ юумэн хэгдэнэгүй. Хүйтэн булаг гэжэ газарта энээнэй урда тээ нэгэшье бухал үбһэ абадаггүй һэн. Харин нёдондо жэлдэ хонишон Бато-Далай Гончиков уһа гаргажа, 500 центнер һайн шанартай үбһэ бэлдэжэ абаһан байна бшуу. Энэ жэшээ юун тухай гэршэлнэб гэбэл, оролдожо хүдэлбэл, хаанашье һайн үбһэ ургуулжа болохо ха юм.

Тэрэшэлэн зүб севооборот нэбтэрүүлхэ, бүхы тарилгын талмайн 30—40 процентдэнь паар хахалха, Үдэ голой эрьеэр зарим ургаса багатай сабшалан, бэлшээри хахалжа, тэжээлэй ургамалнуудые тариха тухай олон дурадхал ороо.

Гадна бии байһан тэжээлээ зүбөөр, гамтайгаар хэрэглэхэ асуудалнуудта совхозой парткомой секретарь Ширапдоржиев, рабочкомой түрүүлэгшэ Ринчинов гэгшэд тогтоһон байна. Энэ талаар ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, зооветмэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала.

Г. ХАГОЕВ.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛ

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа байһан комсомол-залуушуултай һонирхолтой уулзалга ВЛКСМ-эй обкомдо һаяхан болобо.

Январь һарын дүн согсологдожо, городой комсомол-залуушуулай коллективүүдэй мүрысөөндэ ленинскэ комсомолой 50 жэлэй нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой Нина Томиловагай хүтэлбэрилдэг бригада эрхимлэжэ, ВЛКСМ-эй горкомой дамжуулгын шанда хүртэбэ.

— Эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлжэ, бидэнэр һайн амжалта түйлаа гээшэбди, — гэжэ бригадир Нина Томилова уулзалга дээрэ хэлэбэ. — Бригадамнай (хамта 26 хүн) мүнөө апрель һарын түсэбөөр ажаллана. Табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 5 һарада дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Уулзалгада хабаадалсаһан «Теплоприбор» заводой слесарь - инструментальщик Алексей Плюснин, ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй комсомол-залуушуулай бригадир Евгений Цимбалюк, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн Людмила Черепова, нооһо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэн Зоя Бадмаева болон бусад ажал хүдэлмэри тухайгаа, залуушуулые мүрысөөндэ [illegible] гээр хабаадуулха [illegible] хэсэл тухай һанам[illegible] халаа хэлээ.

ВЛКСМ-эй обк[illegible] дэхи секретарь В. Д[illegible] ев сугларагшадта [illegible] үгэ хэлээ. Хүдэ[illegible] ангиин залуу хала[illegible] лөөлэгшэдые ЛВРЗ[illegible] зельнэ цехэй масте[illegible] партийна органи[illegible] ретарь, Ленинэй [illegible] кавалер Р. К. Тор[illegible] лай ветерануудай [illegible] амаршалба.

Д. ДУГ[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [illegible] **да хабаадагшад.**

В. МАТВИЕВС[illegible]

АНГАЙ АРҺАН ОЛООР БЭЛЭДХЭГДЭНЭ

Буркоопсоюзай аймагуудтахи бэлэдхэлэй конторонууд, коопзверопромхозууд ангай арһа бэлэдхэхэ юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түрүүшын һарын түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Январь һарын түсэбһөө гадуур хорик мянган түхэригэй ангай арһан гүрэндэ тушаагдаад байна.

Баунтын, Хойто-Байгалай коопзверопромхозуудай ангуушад баян олзотой байба. Эдэнэр һарын түсэбһөө гадуур арба найман мянган түхэригэй булганай, хэрмэнэй, һолонго, үенэй арһа тушааһан байха юм. Эдэнэр нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ дүтэлбэ.

Тэрэшэлэн Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай бэлэдхэлэй конторонууд, Витимэй, Кабанскын коопзверопромхозууд нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб һаядаа дүүргэхэ зорилго урдаа табиба.

Буркоопсоюзай аймагуудтахи бэлэдхэлэй конторонуудта намарһаа хойшо дүн хамта табяад мянган түхэригэй ангай арһан тушаагдажа абтаад байнхай.

Манай корр.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭЭР АЖАЛЛАНА

Ойн баярта жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон ажахымнай һаалишад нёдондо үнеэн бүриһөө 1986 килограмм һү һаажа, аймаг доторoo эрхимлээ бэлэй. Түрүү һаалишад Н. Г. Соктоев, Ц. Л. Цыренова, В. Ц. Гончиков, Д. Болотова гэгшэд 2151—2486 килограмм һү һаажа амжаа юм. Мүнөө «Победа» колхозой һаалишад түрэл Буряад оронойнгоо мүндэлһөөр алдарта 50 жэлэй ойн баярта зорюулан абаһан уялгаяа сүм бэелүүлхээр ажаллажа байнхай.

Б. ШОЕНОВ.

Захаамин.

Буряадай АССР-эй 50 ЖЭЛ

ХҮДӨӨДЭ БОЛОҺОН ХУБИЛАЛТАНУУД

Үрэжэлтэй баян тала дайда! Яаһаншье грёор, түрэһэн эхэ мэтэ сэдьхэлдэ дулаахаһаар дуулдаһан үгэ бэ. Эхэ дайдамнай амитан зондоо аша туһатай, захагүй ехэ баялигаа дуран соонь дэлгэдэг байһан шуу. Теэд хаанта засагай харанхы балар сагта энэ нэмжыһэн үлгэн талымнай бүхы баялиг, баян хэшэгынь хомхой хободог баяд, ноёдой, лама, бөөнэрэй хара һабарта байгаа бэлэй. Теэд Агуу Октябриин хубисхалай илан мандаһанай һүүлээр заха холын Буряад орон нютагуудаар зол жаргалай гэрэлтэ һайхан элшэ туяа эбхэрэн ерэжэ, үрэжэлтэ баян тала дайдымнай дундаршагүй хэшэг одоошье ажалша бэрхэ арад зоной гарта хэтэ мүнхэдөө ороо юм. Тиин би энээхэн дурдалга соогоо республикынгаа байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй туршада дэмбэрэлтэ Буряадай тала дайдын али зэргээр хубилһые тобшо тэдыгээр хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Хубисхалай урда тээ Байгалай үмэнэхи газар модон анзаһаар, хүһан борнойгоор хэлэшэгүй муугаар элдүүрилэгдэдэг байһан юм. Тиихэдэ таряалангаа хабартаа тарилгын урда тээ хахалхаһаа бэшэ ондоо ямаршье элдүүрилгэ хэдэггүй һэн. Ургасашье багаар абтадаг байгаа. Тэрэ үедэ таряашад орооһо таряа ехээр хуряажа амбаарлахын тула гансал газараа үргэдхэхэ гэжэ оролдогшо бэлэй. Иигэжэл мори, сарай хүсөөр элдүүрилэгдэдэг таряалангынь жэл бүри бог буртаг үбһэндэ дарагдажа, орооһо таряанайнь ургаса өөдэлдэггүй һэн.

1923 ондо түрүүшынхеэ байгуулагдаһан Буряад-Монголой Автономито Совет Социалис Республика бүхыдөө 200 мянган гектар таряалантай байһан юм. Тэрэнэйнь 185 мянган гектарта орооһото ургамалнууд, 2 мянган гектарта хартаабха, 700 гектарта овощ таригдажа, гектарай дунда зэргээр 3—5 центнер таряа гэхэ гү, али бүхыдөө 92—100 мянган тонно орооһо хуряажа абагша бэлэй. Теэд энэ абаһан таряаниинь республикынгаа хүн зоной эрилтые хүсэд хангадаггүй байһан.

Совет засагай улам хүгжэн һалбархада республикымнай хүдөө ажахын гол һалбари болохо газар таряалан эрхилэлгэ эрид һайжаржа захалаа. Газар элдүүрилхэ модон анзаһан, борнойнууд захаһаа түригдэжэ эхилээ бэлэй. Хаа хаанагүй хүсэтэ трактор, машинануудай хүнхиноон хүрьһэтэ дайдыемнай доһолгожо, үрэжэлтэ газараймнай шэг шарайе хубилгажа ороо.

Хүлгөөтэ 1929 ондо лама, ноёдой эзэлжэ байһан 210 мянган гектар газар гүрэнэй мэдэлдэ абтажа, республикын хүдөө нютагуудаар хамтын ажал байгуулагдажа захалһан түүхэтэй. Тиигэжэ одоошье хүдөө ажахымнай саашанхи хүгжэлтынгөө түрүүшын шатада гараһан юм. Абаһаар бии байгаа адууһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө һүрэг хони, малайнгаа эгээл ашаг шэмэ ехэтэйень шэлэжэ илгалаг һэн. Тиихэдэ бэеэр томо малай выставкэнууд хододоо үнгэргэгдэдэг бэлэй.

Удаань хүдөө ажахын түлэг хүл дээрээ гаража байха үеэр МТС, МЖС болон бусад эмхинүүд байгуулагдажа, колхозуудта горитойхон туһаламжа үзүүлжэ захалаа. Гадна гүрэн түрэмнай нютагай эрхэ байдалда тааранги, баян ургаса үгэдэг һайн сортын орооһо тарянай болон овощ, хартаабхын үрэһэ бии болгохо гүрэнэй түсхай станцинуудые эмхидхэһэн байна. Тиигэжэ 1933 ондо республика доторнай анха түрүүшынхеэ Онохойдо үрэһэнэй селекционно станци байгуулагдаа һэн. Уданшьгүй Мухар-Шэбэрэй аймагта тарянай һайн сортын үрэһэ бэлдэхэ «Эрдэм» совхоз мүндэлөө. Зүгөөр энэ станци, совхозуудай гол зорилгонь гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тарянай һайн сортын үрэһэ хүрэнгэ бии болгожо, республикынгаа бусад ажахынуудые хангаха түсэбтэй байһан юм. Энээнэй ашаар орооһо тарянай ургасые эрид дээшэлүүлжэ захалһан бэлэй.

Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо тала дайдамнай үнгэ зүһөө танигдахаар бэшээр хубилгаа. Мүнөө республикымнай хүдөө ажахы түрөл партиин, гүрэн түрынгөө туһаламжаар улам түргэнөөр хүгжэжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые жэл бүри элбэг дэлбэгээр абажа, гүрэндэ тушаана. Хараад үзыт даа, республика доторнай һүүлэй үеын шэнэ түхэлэй машина техникээр хүсэд зэбсэгжэһэн 77 колхоз, 77 совхоз хараалһан түсэб, уялгаяа жэншэдгүй дүүргэнэ гээшэ. Нэлэнхы нэмжыһэн таряалангайнь поли дээрэ 13 мянга гаран элдэб түхэлэй трактор, 3,7 мянга гаран комбайн зэлэ татан зүдхэнэ. Тиихэдэ үргэн дардам харгыгаарнь 5,3 мянган автомашина ашаа шэрэжэ зуралзанад.

Гэхэтэй хамта газар таряалан эрхилэлгэдэ мүн лэ горитойхон хубилалта болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозууд гансашье орооһо таряа бэшэ мүн тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тарина. Һүүлэй мэдээгээр республикымнай ажахынууд аяар 800 мянга шахуу гектарта хүдөө ажахын ургамалнуудые тарижа, тогтууритай баян ургаса хуряана. Тэрэнэйнь хахадһаа ехэ газарта шиниисэ таригдана гээшэ. Ургасашье жэлһээ жэлдэ дээшэлжэ, дунда зэргээр гектарай 11 центнер орооһон абтана. Тиихэдэ орооһо тарянай баян ургаса ургуулжа суурхаһан Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудай ажахынууд гектарай 15—16 центнер таряа хуряадаг болонхой.

Эдэ бүхы амжалта яагаад түйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, таряашад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд ажалдаа түрүү дүй дуршэл, эрдэм наукын түйлалтануудые ба онол аргануудые үргэноор нэбтэрүүлнэ. Хоёрдохёор, ороноймнай хото, городуудай дээдэ һургуулинууд хүдөө ажахын гол һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ мэргэжэлтэдые жэл бүри олоор бэлдэжэ эльгээнэ гээшэ. Эгээл тиимэһээ мүнөө республикымнай ажахынуудта дээдэ һургуулитай 3 мянга гаран мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Гадна хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлхэ эмхи зургаануудай научна хүдэлмэрилэгшэд мүнөө газар таряалангай, мал ажалай гол һалбаринуудые саашадань улам хүгжөөхэ талаар горитойхон ажал ябуулжа байнхай.

Жэшээлбэл, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин, «Байкал» учхозой болон Улаан-Үдын үрэ жэмэсэй туршалгын станцида шэнэ сортын шэнисэ, обёос, овощ болон үрэ жэмэсүүд бии болгогдоно. Аймаг бүхэндэ үрэһэ хүрэнгэ шалгаха, туршаха лабораторинууд байгуулагданхай. Тэрэшэлэн хүдөөгэй таряашад, малшадай ажабайдал улам һайжаржа, ажаһуудалайнь эрилтэнүүдые хангаха предприяти, эмхи зургаанууд олоор мүндэлнэ.

Энээнэй хажуугаар газарай үрэжэл һайжаруулха, бог буртагһаа, шулуу шохойһоо сэбэрлэжэ ургадхахэ ба хүрьһэнэй һаахинда үлеэгдэжэ гү, али уһанда нуралгаһаа хамгаалха асари ехэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо. Газарай хүрьһэнэй нуралгатай тэмсэхэ талаар шэнэ онол арганууд хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ тарянай ургаса дээшэлүүлхын тула жэл бүри поли дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулжа, наг шэбхэ таһалгаряагүй зөөнэ гээшэ. Тэрэшэлэн севооборот үргэнөөр хэрэглэжэ, самолёдоор гербицит сасажа, бог буртаг үбһыень усадхаһанай ашаар тарянай ургаса улам дээшэлнэ. Тиин мүнөө республикымнай ажахынуудай таряашад Кубаниин механизаторнуудай үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, даажа абаһан газарайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлжэ, орооһо тарянай тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байна бшуу.

А. КАПУСТИН,
Буряадай АССР-эй габьяата агроном.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ МЭРГЭЖ[ЭЛ] ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ совхозоймнай механизаторнууд болон малшадай хэхэ, бүтээхэ хүдэлмэри тон ехэ. Мал ажалай, газар таряалангай продукци нёдондонойхиһоо һурагтүй ехээр абахаар хараалагданхай. Жэшээнь, орооһо таряан 13 мянган центнерээр, хартаабха 5500 центнерээр, огородой эдеэ 1500 центнерээр, һү 900 центнерээр, мяха 400 центнерээр, нооһо 17 центнерээр дээшэлүүлэгдэхэ. Мүн ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигданхай. Тиигэжэ энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо 270 мянган түхэригэй продукци ехээр абтаха, ажалай бүтээсэ 15 процент дээшэлжэ, хүдэлмэришэдэй һарынь салин дунда зэргээр 120 түхэригтэ хүрэхэ жэшээтэй. Нэгэн доро продукциин өөрынь үнэ сэн нёдондонойхиһоо 10 процент хямдаруулагдаха юм. Эдэ бүгэдын ашаар манай совхоз энэ жэлдэ 50 мянга гаран түхэригэй сэбэр олзо оруулха юм.

Хараалагдаһан түсэб, уялгаяа дүүргэхын тула бидэнэр ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха, таряалангай хүрьһэнэй шанарые хаалсажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, ургасыень дээшэлүүлхэ байнабди.

Совхозой дирекци, партком түрүүшүүлэй түйлаһан амжалтануудые бүгэдын шадабари болгохо талаар нилээд оролдолго гаргана. Совхоздомнай ажалша бэрхэ малшад, механизаторнууд олон. Нёдондо 17 һаалишад үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һаажа абаа һэн. Харбяангуудай фермын түрүү һаалишад Долгор Должеева, Ханда Топхоева үнеэн бүриһөө 2500-гаад килограмм һү һаагаа.

Ажахымнай суута луговод, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер Сэрэн Доржиевич Гомбоев үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряажа, аймаг соогоо эрхимлэһэн байха юм. Нёдондо Сэрэн Доржиевич үндэр наһатайшье һаа, 66 гектарта таригдаһан олон жэлэй ногоо уһалжа, үтэгжүүлжэ, гектар бүхэнһөөнь 45 центнер үбһэ ургуулаа. Ленинэй орденой кавалер Лопсон-Нима Гыргенов, Ажалай Улаан Тугай орденто Намсарай Зундуевич Маланов гэгшэд мүн лэ бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг.

Теэд малшадай тон үсөөниинь 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэлтэй байна. Жэшээнь, һаалишадай, гахайшадай миил 10 процентнь иимэ дээгүүр классай шадабаритай байха юм. Тиин түгалшадай, мал ад[illegible] дай, хонишодой, а[illegible] техник-үрэжүүлэгш[illegible] да нэгэдэхи, хоёрд[illegible] сай мэргэжэлтэй [illegible] хүн байхагүй. Ушар[illegible] нёдондо совхозой [illegible] дирекци, отделе[illegible] партийна эхин ор[illegible] нууд механизат[illegible] һаалишад болон м[illegible] һуралсал эмхидх[illegible] шиидэһэн юм. Иим[illegible] готойгоор таряа, но[illegible] огородой эдеэ тари[illegible] гуулха түрүү техно[illegible] далха 4 кружок, [illegible] ческэ эрдэм шудалха [illegible] жок фермэнүүд дээр[illegible] хэгдээ һэн.

Механизаторнууд, [illegible] болон таряашад һур[illegible] эдэбхитэйгээр хаба[illegible] шудалжа байгаа ма[illegible] һайнаар ойлгоно гэ[illegible] һая үнгэргэгдэһэн [illegible] суглаан дээрэ тэмдэ[illegible] байна.

Гэхэтэй хамта хү[illegible] хын эрдэм ухаанай [illegible] түрүү дүй дуршалые [illegible] мэришэдэй дунда [illegible] дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ [illegible] ахалагша мэргэжэлт[illegible] отделениинүүдэй зэрг[illegible] илангаяа ехэ оролдо[illegible] шээл гаргаха ушарта[illegible]

В. СЫРЕ[illegible]
Саянанай совхозо[illegible] мист.

ШАЛГАРАГШАДТА — ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ, ШАН[illegible]

Республикын киносетиин дирекци болон кинотеатрнуудай социалис мүрысөөнэй 1972 оной 4-дэхи кварталай дүн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзай областной Соведэй Президиум хаража үзөө.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзай областной Совдэй Президиумэй дамжуулгын Улаан Туг, нэгэдэхи мүнгэн шан городой киносетиин дирекцидэ (директорынь Давыдов, профсоюзай городой комитедэй түрүүлэгшэ Наханоева) барюулагдаа. Хоёрдохи мүнгэн шанда Захааминай киносетиин дирекци (директорынь Доржиев, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Жарков) хүртөө.

Тиихэдэ Прибай[illegible] Ивалгын, Баргажана[illegible] тын, Яруунын, Ахы[illegible] Шэбэрэй, Хойто-Байга[illegible] носетиин дирекци, мүн [illegible] ба», «Эрдэм», «Прогр[illegible] нотеатрнууд яһала гэ[illegible] дэлжэ, түсэбөө үлүүлэ[illegible] гэһэн байна.

Манай [illegible]

ГАБЬЯАТА ХОНИШОН

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Арбаад жэлэй саада тээ ажахынгаа гол һалбари — хонин һүрэгые түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табижа, Хэжэнгын совхозой дирекци ба партийна организаци эгээл шадамар бэрхэ, үнэн сэхэ, урагшаа һанаатай хүнүүдые энэ харюусалга ехэтэй ажалдэ дэбжүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Хаанашье, ямаршье ажалда хүдэлхэдөө, Шойен Найданович Намжилов тэрэнэй хани нүхэр Бальжит хоёр бүхы сэдьхэлһээ оролдожо ябадаг зон гэжэ нютагтаа үшинэй суутай һэн. Тиигээд эдэ хоёрой хонишон болохо дуратайбди гэхэдэ, ажахынь хүтэлбэрилэгшэд ехэтэ баярлаа һааб даа.

Энэ үедэ тэндэхи хонишодой бригаданууд байра байдалааршье, хоол хоглолооршье дутамаг, хонидынь ходо туранхай, түл түрэсэшье ехэ барисагүй байгаа. Шойен Намжиловтан энэ харюусалгатай ажалые гэр бүлөөрөө даажа абаад байхадаа, ажал хүдэлмэриеэ саашань хайшан гэжэ эмхидхэхэ тухай түсэб табижа оробо. Нютагтаа хамтын ажалай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо хамаг бүхы хүндэ хүшэр, бар хүсэнэй ажалда ябажа, баян дүй дуршэлтэй болоһон эдэ хоёр ямаршье ажалһаа тунхарихаяа болинхой байһан.

Хонидойнгоо байрын хуушан, муу дээрэһээ ондоо тээһээ туһаламжа хүлеэнгүй, халуун намар байхаһаа эхилээд, тэрэнээ яб-саб байтар заһабарилжа, дулаалжа оробо. Мүн даажа абаһан хонидтоо үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлэдхэбэ. Тэрэ үедэ эндэхи хонишод өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг заншалгүй, үбэл болоходо ямар бригадаһаа трактористнар хаанаһаа үбһэ, һолоомо асаржа үгэнэ ааб гээд, шагнаархаад һуудаг байгаа гэхэдэ болохо. Хэршье һайса эдеэлүүлээ һаа, гансахан үбһөөр хонидһоо хурьга олоор абажа болохогүй гэжэ бодобо. Тиимэһээ үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхынгээ хажуугаар зоотехническэ заабариин ёһоор элдэб буйлуулмал тэжээл үгэлсэбэ. Жэшээнь, дабһа, мел, нарһанай шэлбүүһэ, галдаһан яһа гэхэ мэтые өөрынгөө гараар бэлдэжэ туршадаг болоо. Мүн саг соонь хонидые уһалха, шүдэ муутай зарим нэгэ хонидой байбал, бүлеэн уһаар уһалдаг болоо. Эдэ бүгэдые саг соонь алдангүйгөөр хээд байбал, эхэ хонидшье, хурьгадшье өөдэргэн һайн ондо орохо, ашаг шэмэншье һайн байха гэжэ мэдэжэ абаа.

Тиигэжэ Шойен Найдановичтан түрүүшынгээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 101 хурьгадые абажа, тобир һайнаар түлжүүлһэн байна. Түрүүшынгээ жэлые иимэ үрэ дүнтэй үнгэргөөд байхадаа, тэрээгээрээ һанаагаа амарангүй, үшөө нэгэ бодол абажа, хоёрдохи жэлдээ бүри ондоо аргануудые хэрэглэхэ гэжэ бодобод. Хабар, намар, зунай сагта хонидые хайшан гэжэ харуулхада үбэлдөө шадал тамираа табихагүй, тарган, нооһо һайнтай байхаб гэжэ бодожо үзэдэг. Түрүү хонишодой дүй дуршалаар һо[illegible] мирходог һэн. Алар хабар эртэ байхада хурьга[illegible] бүтүү хашаа дал соо [illegible] хүйтэншэгүйе һаань, сэбэр агаарта [illegible] болобо. Тэдэмнай дуратайдаа түрүүшын [illegible] ногоо шэмхэлэн гүбэ гэжэ бодоод, Хэжэнгэ [illegible] бишыхан тээлинг барьа. Тэндээ сарай, өөһэдынгөө һуухэ гэр табиба.

Бууса шадарай сабшалангай газар абаад, тэрэнээ үтэгжүүлжэ, уһалжа, һайн ургаса ургуулжа эхилээ. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ үедэ үбгэд [illegible] эмхидхэжэ, звено байгуулаад, тэндэ [illegible] сабшажа, хуряажа абадаг болоо. [illegible] Дулма басагантаяа морин косилкада һуужа үбһэ сабшаха, Шойен Найдановичынь өөрөө һүри хаяха, нюруу татаха, бухал табиха. Хэжэнгын голой сабшалан дээрэ Намжиловтан бултанһаа түрүүн хэдэн һүринүүдые гулдытар соможо, олон зуугаад бухалнуудые жэрылгэжэрхёод, ажахы соогоо эгээл түрүүлжэ, хэрэгтэй үбһээ абажархёод байгша һэн. Тиигээд намар эртэ сомоонуудаа отарынгаа газаа трактораар шэрэжэ, хорёо соогоо хаажархёод һууха.

Иигэжэ нүхэр Намжиловтан бүхы даажа абаһан 560 эхэ хонидтоо бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл, зелёнко сабшажа абаад, үлэгшэ үбһэеэ хүршэ хонишодтоо үгэжэ туһалдаг байһан. Мүнөөшье туһалдаг. Энэ дүй дүршэлөөрнь Хэжэнгын совхозой олонхи хонишод һүүлэй үедэ өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болонхой.

Һүүлэй тэбхэр арбан табан жэл соо Шойен Намжилов, Бальжит нүхэртэеэ хонин ажал дээрэ хүдэлхэ зуураа, даажа абаһан зуун эхэ хонин бүриһөө жэлһээ жэлдэ 100—106 хүрэтэр хурьга абана.

— Хонидые һүниндөө харууһалаагүй һаа, зүбөөр хурьгалхагүй. Хурьгадай эхэдэнь һайса танюулха, уурагынь садатарнь хүхүүлхэ хэрэгтэй. Эхэ хонин бүхэнэй аяг зан мэдэхэ хэрэгтэй. Зариманиинь хурьгаа голожошье болохо, — гэжэ ахалагша хонишон Шойен Намжилов хөөрэнэ.

Энэ отарын хонидой түрэхэ үедэ олон хүн байдаггүй, ехэнхидээл өөһэдөөрөөл хурьгадаа абадаг, харууһалдаг гээшэ. Шэнэ абаһан түлнүүдээ эхэһээнь һалгаагаашье һаа, тэдэнээ намар болотор өөһэдөө харууһалдаг, тэрэнь үбэлдөө ехэл һайн байдаг. Мүнөө түрүүшын 300 гаран хурьга абаад, нэгэшье түл гарзагүйгөөр томо болгоно.

Түрүү хонишон Шойен Намжилов Октябриин революциин орденой кавалер Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын Министерствын, партиин райкомой, аймагай болон сомоной Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байна. Эдэ хонишод оронойнгоо ниислэл хото Москвада СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудые харуулһан выставкэдэ хэдэн удаа хабаадаа, мүнгэн, бронзо медальда хүртөө. Гадна «Буряадай АССР-эй габьяата хонишон» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Олон жэлдэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ баян дүй дүршэлтэй болоһон эдэ хоёр хонишод гансахан өөһэдынгөө ажалые харaад ябадаг бэшэ, харин а[illegible] баян дүй дүршэлые [illegible] хонишодто дамжуу[illegible] Бальжит Дамбаевна [illegible] тай боложо, гүрэнэй [illegible] гараһаар хоёр жэл бо[illegible] Тиигэбэшье үноэхил са[illegible] зангаараа хонидоо ха[illegible] һалалсаһаар. Өөрөө Ш[illegible] Найданович ерэхэ хаба[illegible] 60 наһанайнгаа жаргалта[illegible] гоһо алхэхань.

Эдир залуу ябахадаа [illegible] лээдгүй хүхюун, энеэд[illegible] зугаатай хүбүүн Ш[illegible] Хурьгад-Хандагайтын т[illegible] гэй мааданда яһалахан [illegible] гюурдаһан. хатарһанаа [illegible] нөө һанадаг ёһотой.

Элдин хонгор Хэжэнга[illegible]
Эмээлтэ моримни ул[illegible] хан,
Эдир залуу бэемни
Эжы абынгаа юрөөлэ[illegible]

гэжэ урданайхидаал [illegible] ха дурань хүрэдэг лэ ба[illegible]

СССР гүрэнэй ба[illegible] лагдаһаар 50 жэлэй ой[illegible] рые угтахадаа, мал[illegible] бүхэсоюзна социалис м[illegible] сөөндэ оролсожо, м[illegible] жэлдэ даажа абаһан [illegible] эхэ хонин бүриһөө 110 [illegible] га абажа, бүрин бүтэ[illegible] түлжүүлхэб гэжэ шэнэ [illegible] га абаа һэн. Хэлэһэн [illegible] хэрэг дээрэнь бэелү[illegible] байха гэжэ этигэглэнэ.

П. СОДБОЕВ.

Хэжэнгэ нютаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нам[illegible]лов Шойен Найданов[illegible] Цыбикова Бальжит Д[illegible]баевна.

С. САМБУЕВАЙ фото.

БУРЯАДАЙ БУЛАД ЖЭГҮҮРТЭН

МҮНӨӨДЭР—СССР-эй ГРАЖДАН АВИАЦИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ҺАЙНДЭР

Манай орон дотор граждан авиаци байгуулан хүгжөөлгэ В. И. Ленинэй нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Граждан дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр, 1921 оной январиин 17-до В. И. Ленин «Агаараар ниидэдэг болохо тухай» декредтэ гараа табяа һэн.

«Агаарай лининүүдэй хойноһоо техническэ харууһалые Агаарай флодой главна управленидэ даалгаха тухай Граждан авиациин Совет эмхидхэхэ тухай» тогтоол Ажалай ба Обороноын Совет 1923 оной февралиин 9-дэ батлан абаһан байна.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо 50 жэлэй турша соо граждан авиаци ехээр хүгжөө.

Хэрбээ 1923 ондо Москва — Нижний Новгород гэһэн ори ганса лиииин оройдоол 420 километр утатай, Эсэгэ ороноймнай түрүүшын самолёдуудай часай турша соо 100—150 километр гаталдаг, 4—6 хүнине һуулгадаг байгаа haaнь, харин мүнөө СССР-тэхи агаарай зам 750 мянга гаран километр болонхой.

50 жэлэй урда тээ манай ороной түрүүшын агаарай замууд тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэдэг һэн. Мүнөө Аэрофлодой самолёдууд хүн зониие богонихон болзор соо үргэн дэлгэр Эхэ оронойманай холын районуудта хүргэхэһөө гадна, Европын, Азиин, Африкын, Америкын 60 гаран ороной ниислэл хотонууд руу ниидэнэ.

Граждан авиациин парк реактивна шэнэ самолёдуудаар нэмэһэн байна. Агаарай мантан томо онгосо—«ИЛ-62» түхэлэй самолёдые энэ талаар түбхын түрүүлэн дурдажа болоно. Авиационно промышленность «ТУ-134», «ЯК-40» түхэлэй самолёдуудые бүтээгээ. Эдэ бүгэдын ашаар 1972 ондо газотурбинна двигательтэй самолёдуудаар пассажирнуудай 92 процентыень зөөһэн байнабди.

Граждан авиациин самолёдууд, вертолёдууд промышленностиин ба хүдөө ажахын ажалшадай найдамтай туһалагшад болонхой. Хүдөө ажахын авиациин хүдэлмэрилэгшэд 50 мянга тухай колхоз, совхозой ажалшадта ехэ туһа хүргэнэ. Нефтиин, газай сорго хоолойнуудые һуулгалгада, ехэ вольтын лининүүдые таталгада, промышленна бусад барилганuудта авиаци үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм. Ашагта малтамал бэдэрэн нээлгэдэ, манай ороной ойн ба уһанай баялигуудые сахин хамгаалгада граждан авиаци туйлай ехэ үүргэ дүүргэдэг. Совет хүнүүдэй элүүр энхые хамгаалха хэрэгтэнь медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ авиаторнууд сэгнэшэгүй туһа хүргэдэг.

Улаан-Үдэһөө самолёдуудай ниидэдэг болоһонһоо хойшо Зүүн Сибириин, Забайкалиин авиаци хүгжэжэ эхилээ һэн. 1926 оной июлиин 12-то лётчик В. Л. Галышев «Моссовет» гэжэ самолёт жолоодон, Улаан-Үдын аэродром дээрэһээ дэгдэжэ, «Улаан-Үдэ —. Алтан-Булаг — Улаан-Баатар гэһэн замаар ниидэһэн байгаа. Техническэ хүтэлбэрилэгшэ С. Я. Корф, заһабарилгын мастерскойн начальник К. И. Иванов, механигууд Ф. И. Грошев, Н. А. Орлов гэгшэд Галышевтай хамта ниидэһэн юм.

Жэлэй турша соо агаарай энэ замаар 116 хүн, 2400 килограмм ашаа болон почто зөөгдөө һэн.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ Буряад ороной авиаци хурдан түргөөр хүгжөө. Манай авиапредприятида 25 жэлэй турша соо ажаллаһан ветеранууд энээндэ ехэ туһа нэмэри хэһэн байна. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Сергей Григорьевич Акентьев, Сергей Мададаевич Тарасов, Демид Демидович Аносов, Михаил Сидорович Зубков, Александр Григорьевич Заикин, Илья Ильич Процук, Петр Кузьмич Кириллов, Ламбо Сергеевич Петинов, Михаил Иннокентьевич Ремизов, Николай Федотович Симаков, Галина Галсановна Ринчинэ, Степан Никитович Соковиков, Илья Петрович Баянтаев, Мария Савватеевна Хмелева, Надежда Ивановна Каратуева, Вера Ильинична Астраханцева гэгшэд болоно.

Манай коллективэй олохон хүдэлмэришэд орден, медальнуудаар шагнагданхай. С. Г. Акентьев — Ленинэй орденоор, авиамеханик Ф. П. Суворов — Октябриин Револциин орденоор, Д. И. Таболин, С. М. Тарасов, В. А. Григорьев, Л. Н. Ахметвалеев болон бусад Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байха юм.

1962 оной июньдэ «ЛИ-2» түхэлэй самолёдууд Улаан-Үдын авиапредприятида абтажа, летчигууд Б. Г. Цыденов, Б. Г. Рассадин, С. Т. Попельнюк болон бусад түрүүлэн шэнэ машина шудалжа, республика дотороо ниидэжэ эхилээ һэн.

1971 оной ноябриин 10-да республикымнай ниислэл хотоһоо самолёдууд сэхэ Москва, Новосибирск, Хабаровск тээшэ ниидэдэг болоһон юм.

Мүнөө Улаан-Үдын авиапредприятиин самолёдууд хэдэн зуугаад мянган хүниие, 10 мянга тухай тонно ашаа, почто зөөнэ.

Нёдондо жэл манай авиаподразделениин коллектив (командирынь В. К. Медведев) манай предприятида дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ һэн. «Ан-24» түхэлэй агаарай онгосын командирнууд Юрий Бондаренов, Анатолий Малютин, «Ли-2» самолёдой командирнууд Михаил Котцов, Михаил Аверин, Базар-Гуро Цыденов, бортмеханигууд Антон Буркин, Петр Архинчеев болон бусад ажалдаа амжалтануудые туйлажа, Аэрофлодой алтан ойе угтаба.

Манай авиаторнууд республикынгаа, хүршэ областьнуудай, аха дүү Монгол ороной арадай ажахые хангажа байдаг. Тиихэдээ шухала хэрэгтэй эдлэл хэрэгсэлнүүдээр, эдеэ хоолоор геологическа экспедицинүүдые хангаха, галай аюулһаа ой модо хамгаална. Республикынгаа карта буулгахадань геологуудта туһална.

50-яад онуудай эсэстэ вертолеудууд манай эндэ бии боложо, 1962 оной июлиин 12-то ГВФ-гэй главна управлени вертоледой тусхай подразделени Улаан-Үдэдэ байгуулаа һэн. Вертолётчигууд Н. Н. Горин, А. Н. Гуров, Ю. Н. Карпов, В. Н. Ченкиров, А. А. Хамаганов болон бусад геологуудые һайнаар хангажа, тэдэнэй магтаалда хүртэнхэй.

Авиаци хүдөө ажахыда ехэ туһа хүргэнэ. Хэрбээ 1956 ондо оройдоол 870 гектарта гербицид хаяжа, буртаг үбһыень усадхаһан haa, 1972 ондо 210280 гектарта хоро сасажа, үндэр баян ургаса хуряалгада һайн нүлөө үзүүлһэн байгаа.

Аэрофлодой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтахадаа, Буряад ороной авиаторнууд ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо, саашадаа бэелүүлхэ түсэбүүдээ хараалха юм.

Авиаторнуудай ажал амжалтатай һайн. Ёһо заншалаа үргэлжэлүүлэн хүгжөөжэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан үйлэдбэриингөө түсэб болон социалис уялганuудаа амжалтатайгаар дүүргэн, республикынгаа арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ туһа нэмэри хэхые шармайна.

Е. СТУЛЕВ,
Граждан авиациин Зүүн-Сибириин управлениин Улаан-Үдын авиапредприятиин начальнигай уялга дүүргэгшэ.

ТОО, БАРИМТАНУУД

☆ 1926 ондо жэлэй туршада 116 пассажир ниидэһэн байбал, 1972 ондо 500 мянганһаа дээшэ хүн зон зөөгдэһэн байна.

☆ Мүнөө Улаан-Үдэһөө Москва, Красноярск, Томск, Барнаул, Якутск, Эрхүү хүрэтэр республикымнай ажалшад ниидэнэ. Тиихэдэ Эрхүү Улаан-Үдэ хоёрой хоорондо үдэртөө табан самолёт ниидэдэг болоо.

☆ 1973 оной туршада Улаан-Үдэ — Бэшүүр, Улаан-Үдэ — Нарһата гэһэн маршрудтай «Ан-24» түхэлэй самолёт ниидэхээр хараалагдана. Мүн Шэтэ — Улаан-Үдэ гэһэн маршрутаар олон пассажирнууд зөөгдэхөөр хүлеэгдэнэ.

☆ Улаан-Үдэ хотоһоо үдэр бүри гушаа гаран самолёт агаарта дэгдэжэ, республикымнай хүдөө нютагуудта хүрөөд, гэдэргээ бусажа ерэнэ.

☆ Москва — Улаан-Үдэ гэһэн сэхэ маршрудай нээгдэһэнһээ хойшо манай ниислэл хотодо Свердловск —Хабаровск гэһэн «ИЛ-18» түхэлэй агаарай онгосо үдэр бүри буудаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) вертолётчигууд — «Ми-4» вертолёдой командирнууд Н. Т. Давиденко, В. И. Горячкин, ахалагша бортмеханик В. И. Ченкиров, ахалагша штурман С. Н. Седых гэгшэд харуулагдана.

— Доржи Чултумович, мүнөөдэр хаишаа ниидэхэ бологдобо гээшэб? — гээд «Ан-2» самолёдой хоёрдохи пилот С. Г. Харитонов командирһаа асууна.

— Баргажанай адаг ниидэхэ болонхойбди. Машина бэлэн гү?..

— Бэлэн даа. Бэлэн.

— Манай республикын аймагуудай нютаг бүхэндэ ниидэдэг болоһон эдэнэр машинаяа хододоо бэлэн болгонхой, ээлжээтэ аян замда гараха сагаа хүлеэжэ байдаг юм. Буряад летчигуудай дунда залуушье haa, ажалаа һайн мэдэхэ болоһон эдэнэр урдаа табигдаһан зорилго, даабаринуудаа хододоо үлүүлэн дүүргэдэгээрээ бусадай дундаһаа онсо шалгардаг. «Ан-2» самолёдой командираар дэбжүүлэгдэһэн Д. Ч. Буянтуев долоон жэлэй саада тээ училищи дүүргэжэ ерэһэн байна. Энэ үе соогоо тэрэ 450 час агаараар ниидэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Д. Ч. Буянтуев С. Г. Харитонов хоёр ээлжээтэ замдаа гарахынгаа урдахана.

ХОЛЫН НЮТАГАЙХИДАЙ БАЯР

Баунтын Муя тосхон республикын эгээл холын хойто зүгэй нютаг болоно. Мүнөө эндэхи ажалшад Улаан-Үдэ хототойгоо үдэр бүри шахуу агаараар харилсадаг болоо.

Ойн баярай жэлдэ — 1972 ондо манай аэропортын коллектив ашаа шэрэхэ, хүн зониие зөөхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ социалис мүрысөөндэ оролсоо һэн. Тиин 1972 оной ноябриин 20-ной байдалаар бүхы түсэбүүднай сүм дүүргэгдэһэн байна. Тиигэжэ хүн зониие зөөхэ түсэб 121, ашаа шэрэлгэ 105 процент дүүргэгдэжэ, бусадай дундаһаа түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ шадаа һэмди.

Баунт гуу 1947 ондо түрүүшын самолёт ниидэжэ ерэһэн түүхэтэй. Тиихэдэл Романовка, Багдарин, Муя гэһэн аэропортнууд түхеэрэгдэһэн юм. Мүнөө «Ан-2», «Ли-2» түхэлэй самолёдууд дээрэ дурсагдагша нютагууд руу үдэр бүри ниидэжэ ерэдэг болонхой. Тиихэдэ Багдарин руу «Ан-24» түхэлэй агаарай гоё һайхан онгосо ниидэдэг болоо.

Урдандаа жаахан самолёдоор һарадаа 30—40 хүн ниидэдэг байгаа haa, мүнөө жэлэй туршада 33 мянган хүн ниидэдэг болоо. Агаарай онгосонууд пассажирнуудые зөөхэһөө гадна, кино, шэнэ газетэ, журнал, шухала хэрэгтэй ашаа саг соонь асараад лэ байдаг болонхой.

Манай аэропортын хүдэлмэрилэгшэд — радиооператор О. К. Горшенова, техник Т. И. Слепченкова, авиамоторист М. А. Горшенов, дизелист Ф. В. Феликов, диспетчер В. П. Чубаров гэгшэд үнгэрһэн жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр ажаллажа гараһан байна. Социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн манай аэропортын коллективтэ үнгэрэгшэ жэлэй гурбадахи, дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр Улаан-Үдын авиапредприятиин Дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Мүнөө манай коллектив 1973 ондо үшөө ехэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табижа, шэнэ социалис уялга абаа. Тиихэдэ республикынгаа 50 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Ингэжэ манай коллектив СССР-эй граждан авиациин мүндэлһэн 50 жэлэй ойн баярай үдэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдтэйгээр угтажа байна.

В. СТЕПАНОВ.
Баунтын аймагай Муйска аэропортын начальник.

ХУБИТАМНАЙ ЕХЭ

Граждан авиацида 1946 онһоо хойшо ажаллажа ябаһан тула Буряад оронойнгоо агаарай замай хүгжэлтэ нюдөөрөө хараһан, тэрэ хүгжэлтэдэнь бэеэрээ хабаадалсаһан хүн болоно бшууб. Анха түрүүлэн Баргажанай адаг руу «По-2» самолёт ниидэдэг болоһон юм. Жаахан энэ самолёдоор ниидэхэдэ хүшэр хүндэ байдаг һэн. Яахадааб гэхэдэ, агаарта дэгдээд ябахадаа, аэродромуудтай хөөрэлдэхэ түхеэрэлгэгүй, мүн досоонь ехэ хүйтэн байгша бэлэй. Тиихэдэ тус замые аяар гурбан час соо ниидэжэ, гаталдаг бэлэйбди. Жэлдээ 300 пассажир зөөхэ түсэбтэй байгааһан. Энэ самолёдые жолоодоһон минии нүхэд М. И. Резов, Л. С. Потапов, С. Н. Акентьев, М. Ф. Константинов болон бусад мүнөө агаарай томо онгосоор ниидэдэг болоходоо, тэрэ сагые һанан дурсан, һонирхолтойгоор хөөрэлдэжэ, хоорондоо шог зугаа дэлгэжэ, хүхилдэжэ ябадаг юм.

1953 онһоо энэ лини дээрэ «Ан-2», «Як-12» түхэлэй самолёдууд табигдаһан юм. Эдэ самолёдууд радиогоор хөөрэлдэхэ түхеэрэлгэтэй, олон зониие һуулгажа шадаха, досоогоо дулаан байдаг һэн. Энээнэй ашаар пассажирнууд олоороо ниидэдэг болоһон юм.

Авиацида шэнэ техникын олоор абтажа эхилхэдэ, аэродромуудые шэнээр түхеэрхэ зорилго табигдаба. Тиин 1959 ондо Баргажанай арагта шэнэ аэродром түхеэрэгдэжэ, 1961 онһоо «Ан-2, «Ли-2» самолёдууд үдэр бүри ниидэдэг болоһон байгаа. Харин 1966 онһоо хойшо «Ан-24» түхэлэй самолёдой ниидэдэг болоходо, одоошье олон зон агаараар ниидэжэ, табяад минутын туршада хүн зониие гаталдаг болоо һэн. Тиигэжэ хүн зониие зөөлгэ 1950 онтойхитой жэшэбэл, аяар 50 дахин ургаһан байна.

СССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтамжада Баргажанай адагай аэропортын коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа һэн. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байнабди. Пассажирнуудай саг алмаха, бэлэн мүртэйгөөр билет абахын тула дүрбэн касса Баргажанай адагта нээгээ һэмди. Эдэ бүгэдын ашаар үйлэдбэриингөө даабари сүм дүүргэһэн тухайгаа элидхээ бэлэйбди.

1972 оной туршада 21.700 хүн манай аэродромһоо ниидээ гэхэ гү, али хараалагдаһан түсэбнай үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Аэропортын хүдэлмэрилэгшэд — радиотехник О. Б. Русанов, кассир-диспетчер А. И. Шокун, авиамеханик А. Н. Вахрушев болон бусад самолёдой ниидэхэ, буухада нэгэшье минута үлүү байлгангүй, пассажирнуудаа буулгадаг ба һуулгадаг, ерэһэн ба эльгээгдэхэ ашаагаа саг соонь ашажа үрдидэг.

Граждан авиациин байгуулагдаһаар 50 жэлэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан манай коллектив абаһан уялгануудаа болзор соонь дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдоно. Мүнөө январь һарада пассажирнуудые зөөхэ, ашаа шэрэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй, өөрынгөө һайндэрые угтажа байнабди.

П. КОЛМАКОВ,
Баргажанай адагай аэропортын начальник.

ТАБАДАХИ ОКЕАНАЙ ЭЗЭД

1971 оной ноябриин 10-най үглөөгүүр Улаан-Үдымнай аэропортдо дүрбэн мотоортой «Ил-18» түхэлэй агаарай мантан томо онгосо түрүүшынхеэ ерэжэ буугаа һааб даа. Тэрэ сагһаа хойшо Буряад оронииемнай Москва хототой сэхэ холбоһон агаарай зам нээгдээ бэлэй.

—Республикымнай авиапредприятиин коллектив шэнэ түхэлэй самолёт, вертолёдуудай абтахада, аргагүй баясадаг. Юуб гэхэдэ, шэнэ техникын бии болоходо нютагаймнай лётчик, вертолётчигууд тэрэниие дуратайгаар шудалжа, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ, өөһэдөө жолоодожо, республика соогуураа ниидэдэг болоно ха юм, — гэжэ вертолётчигуудай ахалагша бортмеханик В. Н. Ченкиров омогорхоно.

Нээрээшье үнгэрэгшэ жэлдэ «Ми-8» вертолёдой Улаан-Үдын авиапредприятида эльгээгдэхэдэнь, ёһотойл һайндэр болоо хамнай. Мүнөө шэнэ түхэлэй машинын орёо оньһо богони болзор соо шудалжа гараһан вертолёчтигууд республикынгаа холын аймагуудта шухала хэрэгтэй ашаа зөөлсэжэ, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые дүүргэлсэжэ байна.

— «Ми-8» вертолёт нүгөөдэ — «Ми-1», «Ми-4» вертолёдуудтай жэшэбэл, жолоодоходо сомор, хүнгэншье болонхой, мүн һураггүй, ехэ ашаа абадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ машинада һууһан вертолётчигуудай богони болзор соо холын нютагуудта нилээн ехэ ашаа зөөһэн байна, — гэжэ эрхим командирнуудай нэгэн, коммунист В. И. Климкин хөөрэнэ,

Нүхэр Климкинэй экипаж Түнхэнэй, Ахын, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудай ой тайгада ажаллажа ябаһан геологуудта шухала хэрэгтэй ашаа, эдеэ хоол асарһан лэ байдаг юм. Тиихэдэ эдэнэр Ахын аймагай орьёл үндэр хада хабсагайнуудай хабшал дундуур, ууланууд дээгүүр зайн галай утһа таталсажа, 56-дахи оньһожоруулагдаһан колоннын хүдэлмэришэдтэ гоританхон туһаламжа үзүүлһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ дурсагдагша аймагуудта ехээр ороһон саһан ангуушадта ехэхэн тойбо татаа. Ушар тиимэһээ ноябрь, декабрь, энэ жэлэй январь һаранuудта Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудай ангуушадые вертолёдууд агнууринь газарта абаашаһан байха юм. Энэ хэрэгтэ Климкинэй экипаж мүн лэ хабаадана. Тэрэ долоон жэлэй саана Рязаниин областиин Сасовска училищи дүүргэһэн юм. Мүнөө таба мянганһаа үлүү час агаараар ниидэнхэй, вертолёт жолоодогшодой дунда эгээл бэрхэнь, ёһотойл «бүргэдынь» гэжэ алдаршанхай.

Сагай эрхээр республикымнай хото хүдөө хоёрой хоорондо агаарай шэнэ замууд нээгдэнэ, шэнэ түхэлэй онгосонууд агаар һэтэ сохин зурылданад, пассажирнуудай тоо олошорно, ехэ ашаан зөөгдэнэ.

Мүнөө Красноярск, Томск, Братск, Бодайбо, Эрхүү болон республикымнай томотомо һуурин тосхонууд тээшэ «Ан-24» түхэлэй агаарай онгосонууд ниидэнэ.

Коммунис парти, Совет правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар республикымнай ажалшад гоё һайхан самолёдуудта һуужа, али зүг бүхэн тээшэ сагаа алман ниидэдэг болоһониинь урматай. Тиимэһээ үдэртөө хэдэн арбаад самолёт, вертолёдууд агаарта хөөрэн гаража, холын аян замда мордоно.

Мүнөөдэрнай — юрэ бусын үдэр. Юуб гэбэл, граждан авиациин мүндэлһөөр алдарта 50 жэлэй ойн һайндэр!

— Предприятиимнай коллектив һайндэрөө ажалай амжалтаар угтахаяа бэлэдхэжэ эхилһээр үнинэй. Лётчигууд — ажалай ветерануд С. М. Тарасов, Ф. П. Суворов. С. Г. Акентьев, В. А. Григорьев, Д. И. Таболин, В. М. Спиридонов, А. Н. Петров болон олон инженер — технигүүд ажалай үльгэр жэшээ харуулна, — гэжэ Улаан-Үдын аэропортын начальнигые политическэ талаар орлогшо Д. А. Шикуло хөөрэнэ.

Тэдэнэй нэгэ Андрей Никитович Петров болоно. Тэрэ арбан табадахи жэлээ ажаллажа ябана. Энэ үе соо нүхэдтөө орходоо хэдэн мянган часаар үлүү ниидэһэн намтартай.

Андрей Никитович томо самолёт жолоодогшодой эрхимынь гэжэ суурхаһаар үнинэй юм. Дуршэл шадабаритай, эрэлхэг зоригтой хүн юм...

— Үнгэрэгшэ жэлэй намар һэн. Эрхүү хотодо 52 пассажирые һуулгаад, Улаан-Үдэеэ бусаха замдаа самолёдоо залабаб. Хэдэн арбаад метрэй үндэртэ һаял дэгдээд ябатараа, самолёдоймни үреөһэн мотоорынь гэнтэл унтаршаба. Бишыханшье алдуу гарга, мэгдэ — хосорһон хэрэг, самолёт хажуу тээшээ хабһалдяад лэ, жолоогоо алдагдаад лэ, амигүй унаһан бүргэдтэл газар руу зоогдошохо бшуу. Зониие абарха гэһэн сахилгаан түргэн бодол толгойем зура сохёо һэн, — гэжэ А. Н. Петров мүнөө хөөрэдэг.

Бортмеханик Г. Ф. Буяновтай тэрэ самолёдойнгоо үреөһэн мотоорой хүсые зүбөөр хэрэглэжэ, далинуудыень хэлбэлзүүлэнгүй ниидхүүлжэ шадаһанай ашаар оһол аюулгүйгөөр самолёдоо гэдэргэнь буулгаһан байгаа. Андрей Никитовичэй эрэлхэг зоригые, шадабариие Зүүн-Сибириин граждан авиациин управлениин начальник үндэрөөр сэгнэжэ, сарбуугай алтан часаар шагнаһан байха юм.

Мүнөө коммунист Петровой экипажда бортмеханигаар Улаан-Үдын авиапредприятиин үнинэй хүдэлмэришэн А. Е. Буркин ажаллана. Коммунист Буркин дээдын гарай мэргэжэлтэн байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ хододоо һанаагаа табилсажа, оролдожо, эмхидхэлсэжэ ябадаг хүн юм. Арадай ажахын ашаа шэрэхэ түсэбые хододоо болзорһоонь урид дүүргэлсэжэ ябадаг Буркинда наймадахи табан жэлэй дүнгөөр «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден барюулагдаа һэн.

Агаарай замай аюулгүйе сахиха талаар аэропортын алба хаагшад яһала амжалтатай. Жэшээнь, самолёдуудые буулгажа, ниидхүүлжэ байдаг диспетчер Т. Т. Козлов лётчигуудай ёһотойл туһалагша юм.

— Би, Петров хэлэнэб. Ниидэхэ зүбшөөл үгыт?

— Эрхүүдэ сагай уларил муу, ниидэхэ сагтнай хэдэхэн минутаар хойшолуулагданхай, — гээд нүхэр Козлов лётчигто харюусана.

...Хорёод минутын үнгэрөөд байхада, хабтагайдал тэгшэ талмай дээгүүр һүр ехэтэй хүнхинөөн зэдэлшэбэ. Хараһаар байтар сайбар үнгэтэ «Ан-24» газарһаа хобхоржо, тэнгэриин гүн руу харбаң ошоо һэн...

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

— Федор Петрович, шухала даабари бии болобо. Эрхүүһээ ерэһэн «Ан-24» түхэлэй самолёдой үүдэниинь муугаар хаагдана, нээгдэнэ гэһэн мэдээсэл абтаба. Түргэн заһажа үгыт, — гээд авиационно техническэ базын главна инженер В. Е. Казаченко авиатехник Суворовто хандана.

Иимэ даабари абаһан Ф. П. Суворов сугтаа хүдэлдэг авиатехнигүүд Михаил Гузинский, Алексей Полянский гэгшэдээ дахуулһаар самолёдто ерэжэ, дутуу дундыень заһажа, томо онгосын бусад түхеэрэлгэ, мотоорые хёрхоор шалгажа үгэбэ ха.

Холын аянда ябаха самолёдуудые хёрхоор шалган хаража, дутуу дундануудые элирүүлжэ, саг соонь заһабарилжа ябадаг эдэнэрые летчигууд «манай эмшэд» гэжэ хүхилдэдэг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) авиатехнигүүд М. Ю. Гузинский, Ф. П. Суворов, А. Д. Полянский гэгшэд «Ан-24» түхэлэй самолёдой мотоорые шалгажа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ШАТАР — ХОККЕЙ — ШАТАР — ХОККЕЙ

ХЭНЭЙШЬЕ ТҮРҮҮЛХЭНЬ МЭДЭГДЭНЭГҮЙ

Зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай зургаадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр мүрысөөндэ түрүү һуури булялдажа ябаһан шатаршад наадажа, олоной анхарал татаһан байна. Шэтэһээ ерэһэн мастерта кандидат Ремизовтэй Омскын шатаршан — СССР-эй спортын мастер Тарасов наадаа. Эндэ Ремизов һүбэлгэн бэрхээр наадажа, нүгөөдэдөө добтолго хүүлбэгүй. Хэдэн часай туршада тулалдаһан эдэнэрэй наадан адли байдалтайгаар хойшолуулагдаба.

Манай республикын шатаршан Пинягин Омскын нүгөөдэ мастер — Адамсонтой наадаһан байна. Удаан саг соо тулалдаһан эдэнэрэй уулзалга тэнсэлгээр дүүрэв. Мүн Котов (Сахалин) Эйсмонт гэгшэд энэ үдэр тэнсэбэ. Барнаулай нэгэдэхи разрядтай шатаршан Суханов мастерта кандидат Дудинине (Кемерово) шүүжэ, шухала очко өөртөө бэшүүлбэ. Түрүүшын үдэрһөө һайнаар наадажа ябаһан Гладков Панюшинда (Хабаровск), Сахалинай Кан Фрадкинда (Свердловск) шүүгдэшоо.

Кемеровһээ ерэһэн мастерта кандидат Исуповай урдаһаа добтолгодо ороһон манай шатаршан Сергей Самарин хюлгын бүхы һайн талые эзэлжэ, нүгөөдэеэ яһала тухашаруулаа. Һүүлэй һүүлдэ Исупов шүүгдээб гэхэ баатай болоо. Залкинд Князевые (Приморн) шүүһэн, Митыпов Адыг-оол хоёр тэнсэһэн байна. Магаданай шатаршан Савельевтэй уулзаһан Агафонов наадаха сагаа бараһан дээрэһээ шүүгдэхэ баатай болоо. Мүн Брылев Мункоев хоёр Красноярск, Новосибирскын шатаршад Никуличев, Огурцов гэгшэдтэ шүүгдэһэн байгаа.

Зургаадахи нааданай удаа Адамсон табан очкотой түрүүлжэ ябана. Пинягин, Котов, Панюшкин, Савельев, Суханов, Фрадкин, Эйсмонт, Ремизов гэгшэд тус бүридөө 4,5 очкотой.

В. МАМИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) спортын мастерта кандидат Фредер (Свердловск) нэгэдэхи разрядтай Гептинг (Кемерово) гэгшэд наадажа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МАНАЙ КОМАНДА — ЗОНЫН ЧЕМПИОН

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккей наадалгаар Россин Федерациин зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Алас-Дурна зүгэй хото, городуудай команданууд хабаадалсаһан байна. Хоккейн энэ нааданда манай республикын нэрэ солые «Локомотив» бүлгэмэй спортсменүүд хамгаалһан байгаа. Тиихэдэ «Локомотивай» хоккеистнүүд абажа боломоор 6-һаа 5 очко абажа. зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Манай командын спортсменүүд түрүүшынгээ наада Владивостогой эрхим команда гэгдэһэн «Дальзаводой» хоккеистнүүдтэй наадаһан байна. Жара минутын туршада наадаһан эдэнэрэй уулзалга 3:2 тоотойгоор дүүрэжэ, «Локомотив» бүлгэмэй спортсменүүд эндэ шүүжэ гараһан байгаа. Хойто үдэрынь манай хоккеистнүүд Благовещенскын «Буревестник» командатай наадахадаа, тэдэниие 15:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Удаадахи уулзалгада гурбан очкотой болоод ябаһан Эрхүүгэй областиин Шелехово хотын «Металлург» командатай наадаха болобо. Эндэ манай команда дүрбэн очкотой болоошье һаа, эдэнэртэй тэнсэжэ гарабал, зонын чемпион болохо байба. Зүгөөр нааданиинь хэсүү, хүндэ байшоо. Нааданай түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ, «Металлургын» хоккеистнүүд 1:0 тоотойгоор шүүжэ ябаба. Мүн хоёрдохи хахадай эхилээд байхада айлшадай нэгэ добтологшонь үшөө нэгэ шайба улаан-үдынхидэй ворота руу шэдэжэрхибэ. Ингээд байхадань «Локомотив» бүлгэмэй хоккеистнүүд наадаяа эмхи гуримтай болгожо, добтолгоёо шангадхаха зорилго урдаа табиһан байна. Нааданай хоёрдохи хахадай эхилһээр арбаад минутын үнгэрөөд байхада «Локомотивай» добтологшо Владимир Хакимов талмайн тэг дундаһаа добтолжо ороходоо, харюугай нэгэ шайба оруулба. Энэнэй удаа, үнишье болонгүй айлшад дахинаа тоо нэмжэ, 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ эхилбэ бшуу. Манай командын эрхим добтологшодой нэгэн Александр Калашников, Тагир Урузаев гэгшэд нэжээд шайба сохижо, нааданайнгаа тоо 3:3 болгожо шадаһан байна.

Нааданай һүүлшын үедэ айлшадай хоккеистнүүд үшөө нэгэ шайба сохижо оруулхадаа, «Локомотивай» хоккеистнүүдые шүүбэбди гэһэншүүгээр наадажа захалба ха. Эндэ Улаан-Үдын спортсменүүд добтолгоёо бүри үсэд нэтэрүүгээр. һайнаар эмхидхэжэ, нааданай дүүрэхын лэ тэндэ дүрбэдэхи шайба оруулжа, 4:4 гэһэн тоотойгоор уулзалгаяа түгэсхэһэн байна. Тиигэжэ манай «Локомотив» бүлгэмэй хоккеистнүүд РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олобо. Энэ наадан февралиин 20-һоо мартын нэгэн болотор үнгэргэгдэхэ юм. Түгэсхэлэй нааданда Россин Федерациин долоон зонын эрхим хоккеистнүүдэй команданууд хабаадалсаха болоно. Эндэ түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн команданууд «Б» класста оруулагдаха юм. Удаадахи хоёр һуурине Владивостогой «Дальзавод», Шелехово хотын «Металлург» команданууд эзэлээ.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдахада, манай командын гэшүүд — эрхим вратарь гэгдэһэн Владимир Петухов, эрхим хамгаалагша Лев Воронин, добтологшод Тагир Урузбаев, Николай Мишин, Александр Калашников, эрхим добтологшо — Владивостогой Анатолий Агеев, эрхим судья — Томскын Владимир Ледзинский гэгшэд тусхай шангуудта хүртэһэн байна.

Б. МИРОМАНОВ.

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

СЭНХИР ХУШАНУУД

Поэмэһээ хэһэгүүд

«Урдахи агуулын оройдо
Уяхан эшэтэй жэмэс лэ,
Үзүүрээ дүүрэтэр
ургажа,
Баглайрхажа
найгана...» —
Гэһэн урданай аялга
Гэнтэ мүнөө
һанагдана,
Гүнзэгы удхатай
үгэнүүдынь
Хүнэй зүрхэ доһолгоно.
Манай эндэхи хадануудай
Магнай оройень шэмэһэн
Мантан үндэр
хушануудай
Магтаал болон зэдэлнэ.
Энэ үндэр дабаанай
Эгээл орой
дээрэхэнэнь
Элдэб эсын мододой
Нэгэншье ургажа
шаданагүй.
Ори гансал хушанууд
Орьёл үндэртэ
байрланхай,
Олон зууе тооложо,
Ута наһа наһаланхай.
Һарьдаг уулын толгойдо
Һалхи шуурган элбэг лэ,
Саһа бурдаһан ородог,
Залин буудал нэрбэдэг.
Гэбэшье эдэ моододнай
Газар наншан унанагүй.
Гажан хэлтын урганагүй,
Гэшүүһэ шэлбэншье
хухарнагүй.
Сэбэр жэбжэгэр бэень
Сэхэ зандаа зогсоно.
Сарюун һайхан байнаш
даа.
Сибирь дайдын
зэндэмэнни!
Торгон үзүүр оройшни
Тэрэ дээрэ налбана.
Толо татаһан огторгойн
Тулгань болон
харагдана.

* * *

Буряад ороной
Бүхы отогой
Элинсэг хулинсаг,
Эхэ эсэгэнэр
Урайн урда
Үеһөө хойшо
Һүлдэмнай гэжэ
Һунгаһан модоороо
Һүнэй архида
Һаба уралдаг,
Гэр бараанайнгаа
Гуламта тахидаг,
Хүлэг мориндоо
Сэргэ бодхоодог һэн.
Арюун нютагтам
Анхан түрүүн
Олон сонхотой
Ордон бодхогдожо,
«Һургуули» гэжэ
Суурхан байхадань,
Эндэ сугларһан
Эрхим дархашуул
Хүжэ ногоон
Хуша модоор
Салуу үргэн
Самбар бүтээбэ.
Тэрээн дээрэ
Түрэл арадни
Уряал бэшэжэ,
Үзэгтэ һураа:
«Ленин багша
Мүнхэ наһатай!»
«Хүдөө малшад
Колхоздо орогты!»
«Майн Нэгэн
Мандахань болтогой!»
Мүн олон
«Манда тугай!»
Баһа эндэ
Бэшэгдээ ёһотой.
Одоо тинхэдээ
Һургуулиин тогтоһоор
Хэды мянган
Хэшээлнүүд үнгэрөөб?!
Бэшэгэй дүрнмүүд,
Бодолго тоонууд,
Сэсэн формуланууд,
Чертёж зурагууд
Болон бусад
Олон юумэнүүд
Сагаан мелэй
Сараа үлөөгөө.
Ушар нимэһээ
Уран шүлэгни
Эхин түрүүн
Эндэ түрэбэ.
Хара самбар
Хабтагай дээрэ
Хуша модоной
Соло дуудаба!

* * *

Байгал далай тойроһон
Байса хаданууд хэшэгтэй.
Байгаа олон хушануудынь
Борбоосгой эдеэ элбэгтэй.
Һалаа-залаа бүхэнинь
Һабхаг шэнгеэр һаабайна.
Һамар-үрэ жэмэсынь
Һархайн бархайн
һанжана.
Ой модод барандаа
Орой дүүрэн зогсонод,
Одоо ехэ баялиг
Ургаһан зандаа үлэнэл.
Тайгын эзэн баабгай
Тэдэ эдеэндэнь амтархан,
Томо бүдүүн модые
Тойрон шүргөөн ябана.
Харин хушын гэшүүһэн
Халта заашье хүдэлнэгүй,
Хажа мүнгөөр
шудхуулһан
Юумэдэл бүхөөр һууна.
Торгон ногоон нэмэргэнь
Туйлай гоёор надхана,
Толо гэрэл сасаһан
Тэтим шэнгеэр яларна.

* * *

Баатар угтай
Баабай дарханай
Барижа ябадаг
Балтадал адли,
Томо гэгшын
Түншүүр ургэлһэн
Хүбшын һамаршад —
Худэр ажалшад
Хуша мододой
Хуушан шархын
Холтоһо, дабирхайя
Хобхортор наншана.
Орой дээрэһээнь
Үндэр ургаса —
Булай олон
Борбоосгой таһаран,
Сэржэм дээжэдэл,
Сэсэрэн унана.
Дууһыень тэдэниие
Түүхэеэл мэдэгты.
Толгой дээгүүрнай
Түншүүрэй абяан
Хэдэн олон
Хэнгэрэг дэлдэһэн
Хорвоо дэлхэйн
Хүгжэмдэл нээрнэ.
Хуша модод
Хүнхинэн байнад.
Оршон тойрон
Ой дорьбоно,
Хангай үндэр
Хаданууд доһолно.
Асари ехэ
Ажалай сууряан,
Хүдөө нютаг
Голоор дуулданхай,
Холо дүтын
Нотонуудаар зэдэлэнхэй
Байгал нуурһаа
Байканор хүрэнхэй...

* * *

Элдин хонгор нютагай
Эгээл һайхан модониинь
Энэ дэлхэй юртэмсэдэ
Энхэ мүнхэ суурханиинь
Арюун хуша модоной
Алдар нэрыень абажа
Анхан түрүүшын
космонавт
Алас замда мордоо
Гагаринай «Бн-Хушаб»
Гэхэнь элеэр соностожо
Газар уһаяа һайхашаажа
Холын замбиһаа дохёо...

* * *

Инмэл хадаа
Энэ модон
Агууехэ
Аша туһатай.
Намаа шэлбэнь
Нангин домогтой.
Ногоон дүлөөр
Носон байдаг.
Мүшэр бүхэнинь
Мүнхэ хүжэдэл,
Хоншуу һайхан
Хангал татадаг.
Хуша модоной
Хүхэ намаань
Агаарай байдалда
Амидарал нэмэдэг.
Арюун уһые
Аршаан болгоно,
Алтан дэлхэйе
Арюудхана!..

ОЙН БАЯРТА ЗОРЮУЛАН

Түмэр болон модоор элдэб зүйлнүүдые дархалдаг, уран гоёор угалзатуулан оёдог хүнүүдэй хүдэлмэринүүдые харуулһан выставкэ Хэжэнгэдэ февралиин 10-да нээгдэхэнь. Тэрээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилэнхэй. Нютагайнгаа хүнүүдэй анхаралда арбаад хоногой турша соо табигдаһан зүйлнүүдэй шэлэгдэһэниинь аймагай выставкэдэ эльгээгдэхэ.

Уран гартанай выставкэдэ олоороо хабаадахыень эмхидхэлэй комитет уряална. «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн уряа доро выставкэ үнгэргэгдэхэ юм.

А. ДУГАРОВ.

хилын саанаһаа

телефон·телеграф·радио

ВАРШАВА

ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай секретарь, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадаһан ДРВ-гэй делегациин толгойлогшо Суан Тхюитэй эндэ уулзаба.

СССР-эй, Польшын ба бусад социалис оронуудай партинууд, правительстванууд, мүн эб найрамдалда дуратай түрүү бүхы хүсэнүүд вьетнам арадай тэмсэлые бүрин дэмжэһэн, туһалһан байна гээд С. Ольшовский уулзалга дээрэ тэмдэглээ. Вьетнамай үнэн зүб хэрэгтэ Польшо саашадаашье туһаламжа үзүүлхэ байха гэжэ тэрэ найдуулаа.

Бүхы фронтнууд дээрэ — сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ—вьетнам арадай туйлаһан илалтанууд, Париждахи хэлсээндэ гар табилга Советскэ Союзай, Польшын, бусад аха дүү социалис оронуудай, дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй туһаламжа, дэмжэлгэтэй таһаршагүй холбоотой байна гэжэ Суан Тхюи харюугай үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ гээд ПАП агентство мэдээсэнэ.

ДЕЛИ

Индира Гандиин мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамдахи дайнай болиулагдахада, амгалан байдал һэргээгдэхэ байха гэжэ Инди батаар найдана гээд Индиин премьер-министр Индира Ганди Ази түбиин оронуудай социально-экономическа ба соёлой хүгжэлтын асуудалнуудаар эндэ боложо байһан уласхоорондын конференцидэ хабаадагшадай асуудалнуудта харюусахадаа, мэдүүлээ.

Урда Азидахи байдал тухай дурдахадаа, Индиин, Пакистанай болон Бангладешэй хоорондохи хани барисаан эдэ оронуудай национальна хүгжэлгын, социальна дэбжэлтын шухала нүхэсэл болоно гэжэ И. Ганди тэмдэглэбэ.

Ази түбидэ амгалан байдалай тогтоогдохын, хани барисаанай, харилсаа холбооной мандахын түлөө Инди тэмсэнэ.

КНР-эй хүтэлбэрилэгшэд Азиин оронуудтай харилсаа хэхэ дурагүй. Тиигээшье һаань, эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын тула Азиин бүхы оронууд хоорондоо эб эетэй, харилсаа холбоотой байха ёһотой гээд Индиин правительствын толгойлогшо мэдүүлээ.

БУДАПЕШТ

АЛИ АЛИНДАНЬ АШАТАЙ ТУҺАТАЙ

ТАСС

Боксидай уурхайнуудые, алюминиин промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай хуулиие Венгриин Арадай Республикын Гүрэнэй суглаанай гаргаһанһаа хойшо 25 жэл үнгэрбэ. Түрүүшын түсэбтэ гурбан жэлэй үедэ орон дотор алюмини үйлэдбэрилгэ 15 дахин наар дээшэлээ һэн.

Алюмини үйлэдбэрилхэ талаар харилсаа байгуулха тухай Советскэ Союзай ба Венгриин правительстванууд хоорондын хэлсээн арбан жэлэй урда тээ баталагдажа, ВНР-эй алюминиин промышленность саашадань хүгжөөхэ арга олгоо.

Хэлсээнэй ёһоор, Венгри боксит малтан абалгада гол анхаралаа хандуулна. Алюмини үйлэдбэрилэн хэдэг шабар эндэһээ Советскэ Союзда абаашагдажа, Волгын гидроэлектростанцинуудай үнэгүй элшэ хүсөөр хайлуулагдан, алюмини болгожо гаргагдаад, Венгри руу һөөргэнь эльгээгдэнэ.

Совет-венгер хэлсээнэй баталагдаһанай һүүлээр орон дотор боксит малтан абалга нилээд ехэдхэгдээ. Энээнһээ уламжалан, алюминиһээ хэгдэһэн эдлэл хэрэгсэлнүүд үргэдхэгдэһэн байна.

ПАРИЖ

ФКП-гэй ҮНГЭРГЭҺЭН МИТИНГ

ТАСС

Франциин Коммунис партиин эмхидхэһэн ажалшадай митинг эндэхи Спортын ордон соо болобо.

Правительственна хамтын программа, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбоо байгуулгые Франциин олонинтэ үргэнөөр дэмжэнэ гэжэ Национальна суглаандахи коммунистнуудай парламентскэ бүлэгэй түрүүлэгшэ, ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Р. Балланже, митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. Мартда үнгэргэгдэхэ парламентын һунгалтын урда тээ энэ программаһаа уламжалан, политическэ шэнэ оршон байдал орон дотор тогтоод байна гээд Р. Балланже тэмдэглэбэ.

Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Ж. Марше ендэртэ гараба. Һунгалтын урда тээхи Франциин байдал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээд, правительственна хамтын программа доор дурадхагдаһан социально-экономическа ехэ хубилалтануудые тэмдэглэбэ.

Хамтын программые тойрон нягтаар жагсаһан, политическэ бүхы хүсэнүүдһээ бүридэнхэй правительство байгуулха шухала гэбэ. Һунгалтын үедэ илалта туйлахын тула, баруунай хархис хүсэнүүдтэ шанга харюу сохилто хэхын тула зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбоон бата бэхи байха зэргэтэй гээд Ж. Марше мэдүүлээ.

1973 оной эхинһээ хойшо 20 мянга гаран шэнэ гэшүүд Франциин Компартида ороо гээд митинг дээрэ түрүүлэгшээр һууһан, ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн П. Лоранай мэдээсэхэдэнь, суглаагшад альга ташалгаар угтаба. Парижай ажалшадай манифестацида хабаадагшад «Интернационал», «Марсельезэ» дуулажа, ФКП-гэй кандидадуудые дэмжээ.

НЬЮ-ЙОРК

Хэлсээгээ эбдэһээр

ТАСС

Вьетнамдахи дай болиулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай Парижда баталагдаһан хэлсээе сайгон захиргаан эбдэһээр гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, РЮВ-эй ВРП-гэй мэдэлдэ байһан зононуудтахи зарим районуудые сайгон сэрэгүүд булимтаран эзэлхэ һэдэлгэ гаргана. Дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссида ДРВ-гэй ба РЮВ-эй ВРП-гэй делегацинуудай хоорондо хёмороо үүдхэхые сайгон засагаархид оролдоно гэжэ корреспондент тэмдэглээ.

ЛОНДОН. (ТАСС). Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй хүсэндөө ороһон сагһаа хойшо сайгон авиаци үдэр бүри, дунда зэргээр 200 ниидэлгэ хэнэ гэжэ «Таймс» газетын Сайгондохи корреспондент мэдээсэнэ.

ПАРИЖ

Добтолго үргэлжэлүүлэгдэһээр

ТАСС

Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудта американ авиаци, тэдэнэй тоодо стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд зэрлиг бүдүүлигээр добтолно. Февралиин 6-да американ 120 самолёт бомбодоһон байна гэжэ США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани Номгон далайдахи Гонолулуһаа (Гавайн аралнууд) мэдээсэбэ.

КОНАКРИ

Арадай аша туһада алба хэхэ

ТАСС

«Ехэ гасалан зоболондо дайрагдаһан манай Эхэ ороние дарлан мүлжөөшэ Португалиин дээрмэшэдһээ ороноо сүлөөлхын түлөө, Гвинейн (Бисау) жаргалта ерээдүй байдалай үндэһэ һуури байгуулхын түлөө 10 жэлэй турша соо сэрэгэй фронт ба ажал дээрэ тэмсэжэ байһан арадайнгаа аша туһада алба хэхэ гээшэ Национальна арадай суглаанда минии бэелүүлхэ гол зорилго болоно», — гэжэ Гвинейн (Бисау) Национальна суглаанай түрүүшын эхэнэр депутат Буетна Ндубе, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй август—октябрь һарануудта орон дотор үнгэргэгдэһэн демократическа бүгэдэ ниитын һунгалтын үедэ хүн зон таряашан эхэнэр, ороноо хамгаалха отрядай сэрэгшэ Буетна Ндубегэй түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэһэн байгаа.

10 жэл соо үргэлжэлһэн эрхэ сүлөөгэй түлөө баатарлиг тэмсэлээ Гвинейн патриодууд ехэ амжалта туйлаа. Гвинейн ба Ногоон хушуун аралай американска партиин хүтэлбэри доро ороной гурбанай хоёр хуби Португалиин эзэмдэгшэдһээ сүлөөлэгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сүлөөлэгдэһэн районой арад зон Арадай арминн сэрэгшэдые баяртайгаар угтана.

ТАСС-ай фотохронико.

ВЕНЭ

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлһөөр

ТАСС

Европын оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэһээр. Австриин нийслэл хотодо ерээд байһан делегацинууд февралиин 6-да һанамжануудаа хэлэбэ.

САНТЬЯГО

ЧИЛИДЭХИ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

ТАСС

Правительствын ба Арадай нэгэдэлэй партинуудай федерациин һунгалтын урда тээ бэелүүлхэ программые Чилиин ажалшад халуунаар дэмжэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай түлөөлэгшэд орон дотор засагаа гартаа абаха, оронойнгоо экономико хурдан түргөөр хүгжөөхэ, национальна бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхэ гэхэ мэтын шухала зорилгонууд энэ документ соо табигдаа.

Дотоодын хархис хүсэнүүд харата ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһээр. Орон дотор тохёолдоһон хүндэ хүшэр байдалые һамбаашалжа, эдэ бүгэдын түлөө Арадай нэгэдэлэй парти харюусаха ёһотой гэнэ.

Хархис этэгээдүүдэй харата ябуулгануудта патриотическа хүсэнүүд шанга харюу сохилто хэнэ.

КИТО

НЭГЭН ҺАНАЛТАЙГААР ТЭМСЭХЭ

ТАСС

Эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө тэмсэлдэ Латинн Америкын оронууд нэгэн һаналтай байха ёһотой гэжэ Эквадор-Венесуэлын эндэ тунхаглаһан хамтын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Эквадорой президент Гильермо Родригес Лара, эндэ айлшаар ерэһэн Венесуэлын президент Рафаэль Кальдера тэрээндэ гараа табяа. Гүрэнүүд бэеэ дааһан байдалтайгаар хүгжэхэ, тэдэнэй дотоодын хэрэгтэ харин оронууд хамааралсаха ёһогүй гээд Эквадорой, Венесуэлын президентнүүд тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН

АДН АГЕНТСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Европодохи шахардуу байдал һулаpуулхые буруушаадаг ХДС/ХСС-эй үзэл бодол номнохын тула Баруун Берлиниие хэрэглэхэ гээд Баруун Германиин бундестагай ХДС/ХСС-эй бүлэглэл оролдожо байна. ХДС/ХСС-эй хүтэлбэрилэгшэд Барцель, Штраус, Кизингер ба бусад тиимэ юумэ хэхын тула харата үгэнүүдые хэлэнэ.

ХДС/ХСС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулганууд түгшүүрил һулаpуулха хэрэгтэ һаад тойбо татана гэжэ АДН тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН

Буу зэбсэгээр хангалгаяа үргэдхэнэ

ТАСС

Һүүлэй 10 жэлэй турша соо США харин оронуудта буу зэбсэг худалдалгаяа гурба дахин үргэдхэһэн байна. 1961 ондо Холбоото Штадууд 1 миллиард долларой буу зэбсэг худалдаһан байбал, харин 1971 ондо 3.4 миллиард долларой зэбсэг хэрэгсэлнүүдые харин гүрэнүүдтэ худалдаһан байха юм. Энэ үе соо США дүн хамта 23 миллиард долларой буу зэбсэг худалдаа гэжэ буу зэбсэг хороохо ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хинаха агентство мэдүүлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. «Арадай хинагшадай үндэр уялга» — түрүү бэшэг. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. «Мүрысөөнэй ябаса: гурбадахи шиидхэхы» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. СССР-эй граждан авиациин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда. М. Хензыхеновэй корреспонденци. Официальна таһаг. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спорт. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.05 — Һурагшадта зорюулагдаһан хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин концерт. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — **Үнгэтэ телевидени.** «Уран гар» — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 15.15 — «Эрдэм ба соёлой гол асуудалнууд». Шажан ба мүнөөнэй үе саг тухай марксистско-ленинскэ һургаал. 16.15 — М. Анчаров. «Үдэрһөө үдэртэ» — телезүжэг (2-дохи хуби, 6-дахи бүлэг). 17.35 — **Үнгэтэ телевидени.** Фигурна һолжоролгоор эрэшүүлэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. ФРГ-һээ дамжуулга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30 — 19.40 — «Автоматика арадай хэрэгтэ алба хэнэ» — киноочерк.

«Орбита» харуулна:

19.40 — «Над всей Испанией безоблачное небо». — ГДР-эй телевизионно уран һайханай фильм. (3-дахи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00 — «Республикын индустриин алхамууд» — буряад хэлэн дээрэ. 21.[illegible] — «Үдэшын Улаан-Үдэ» — телевизионно газетэ. 22.[illegible] — Концерт.

«Орбита» харуулна:

22.35 — **Үнгэтэ телевидени.** Фигурна һолжоролгоор эрэшүүлэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. ФРГ-һээ дамжуулга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

20.25 — Документальна фильм.

«Орбита» харуулна:

21.00 — Документальна фильмүүдэй программа. 21.30 — П. Чайковский. «Евгений Онегин» — оперын зарим хэһэгүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, республикадамнай мүнөөдэр сэлмэг байха. Һулаханаар һалхилха. Температура 18-22, Баргажанай голдо 22-26 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 31-33, үдэртөө 19—21 градус хүйтэн болохо.

Февралиин 10-да, 11-дэ үүлэтэйшэг байха, саһа орохогүй. Зүүн тээһээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура һүниндөө 25—30, хойто Түнхэнэй, Захааминай, Алайрай аймагуудаар һүниндөө 35-40, үдэртөө — 13—18, хойто аймагуудта үдэртөө 18-23 градус хүйтэн болохо гэжэ үлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66 76. отделы: партийной жизни — 60-91. сельского хозяйства — 64-36, 63-86. пропаганды и агитации — 56-23. промышленности и строительства — 61 35. советского строительства и быта — 69-58, культуры в школ — 60-21 писем в рабселькоров — 67-81, информации — 34-05. общественная приёмная — 56-62. машинное бюро — 57-63. фотолаборатория — 33-61.

●Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00352. Заказ № 18474.